

au arkkitehtiuutiset

3

2

9 • 2015

Ilmeikäs tiilijulkisivu osa modernia kaupunkikuvaa

Kaupunkitalot Kalasatama Helsinki, Suunnittelija: Arkkitehtitoimisto SARC Oy

Suunnittelutyössä on tärkeää ottaa huomioon, miten rakennus vanhenee ajan saatossa ja miltä se näyttää vielä kymmenien tai satojenkin vuosien kuluttua.

Tiili sopii erinomaisesti kaupunkitalojen julkisivumateriaaliksi. Se sallii yksilölliset ratkaisut kokonaisilmeen säilyessä laadukkaana ja yhtenäisen kauniina.

Sääntelyä säättämässä

MAIJA ROSSI

Meneillään oleva **Juha Sipilän** hallituskausi lupaa arkkitehteille hyvää. Perustuhan puolet hallituksen visiosta rakentamiseen – yhdessä rakentamiseen.

Moni muistaneekin opiskeluaikojen termin ”harjoitustöiden säätäminen”. Onkin aika kysyä, miten me arkkitehdit haluaisimme säätää sääntelyä. Arkkitehtuuri on kulttuuria, tekniikkaa ja taloutta. Perustaisinkin sääntelyn säätämisen kolmen eri ulottuvuuden rinnakkaiselo.

Luottamuskulttuuri. Rakennushankkeen läpivienti on ihmisten ja asioiden välistä yhteistyötä. Liian usein kokonaisuuden laatu määrittynyt ketjun heikoimman lenkin mukaan. Yksikin osaamaton voi tuhota monen osaajan hyvän työn. Oikeaan osuva sääntely varmistaa olosuhteet, joissa toimijat voivat luottaa toistensa pätevyyteen ja osaamiseen.

Kun hankkeeseen ryhtyvä panostaa osaamiseen, ympäristöystävällisyyteen ja asioiden oikea-aikaiseen tekemiseen, ovat viranomaisprosessitkin sujuvampia. Vastaavasti osaavien hanketoimijoiden on voitava luottaa siihen, että hankkeen lupaprosessi sujuu ammattitaitoisesti ja ratkaisuhakuisesti. Arkkitehteja työskentelee näissä pöydissä, pöytien kaikilla puolilla.

Kokeilukulttuuri. Mikä on aluesuunnittelun ja rakennussuunnittelun toimiva työnjako? Miten nuottittaa onnistuneen rakennushankkeen ja sitä tukevan sujuvan viranomaisprosessin letkajenkkä? Millaisia kokeiluja haluaisimme arkkitehteina eri puolilta pöytää esittää ja edistää? Mihin saisimme muut mukaan?

Millaisia kohteita sinä ratkoisit kevytkaavalla? Millaisia kohteita voisi eri puolilla Suomen maaseutua kehittää kyläleisemakaavalla? Voisiko resurssiviisaus auttaa rakennus- ja kiinteistöalaa tuottavuusloikkaan? Millaisia ikääntyvien asumisratkaisuja sinä haluaisit konseptoida ja kenen kanssa?

Osaamiskulttuuri. Rakennus- ja kiinteistöalan osaamisen tiekartta vuoteen 2025 on hukassa. Kukaan ei yksin pysty tietämään, mitä osaamista alalla tarvitaan ja miten siihen päästään. Sumeuden keskeltä täytyy kuitenkin raivata polkuja oikeaan suuntaan. Kun SAFA ryhtyy vaatimaan tällaisen kokonaisvaltaisen selvityksen tekemistä yhä kuuluvammin, emme jää yksin. On muitakin, jotka haluavat tietää ja osallistua vastausten antamiseen.

Hallitus linjaa, että kunta-alalla julkista valtaa käyttävien koulutusvaatimus on jatkossa pääsääntöisesti ammattikorkeakoulutus. Osaamattomuuskulttuuri on siten todellinen uhka. Voimme kysyä, miten hyvin kuvitteellinen ”yhdyskuntasuunnittelija AMK” kykenisi tilaamaan tai viemään läpi yhä suuremmissa yhteiskunnallisissa paineissa tehtäviä kaavoitushankkeita.

Onnistuvatko julkiset hankinnat ja hyvä kiinteistönpito nykyistä vähäisemmällä ja kapea-alaisemmalla osaamisella? Tarvittaisiinko näissä haasteellisissa tehtävissä kuitenkin myös tulevaisuudessa akateemisia tiedonhankinta-, ongelmanratkaisu- ja perustelutaitoja?

Kysyy

Leena Rossi

SAFAN puheenjohtaja

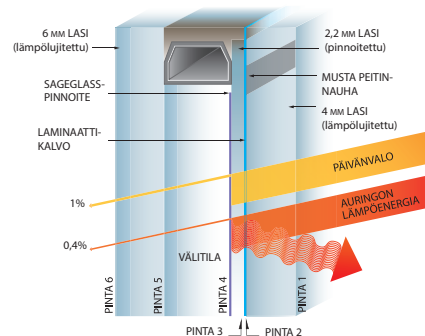
SAGEGLASS – optimoi luonnonvalon parhaat puolet energiatehokkaasti

SageGlass-julkisivivulasiin valonläpäisyä voidaan säätää portaattomasti 1-60 % välillä. Paljon luonnonvaloa, kun sitä eniten tarvitaan. Vähän valoa, kun häikäisy ja kuumuus muuttuvat häiritseväksi. Sinä päätät oikeasta tasosta.

VITREA
www.vitrea.fi

SAGEGLASS, POIKKILEIKKAUSKUVA (TUMMENNUTTU)

Ilmestyy: vko 39 | 12 numeroa vuodessa
67. vuosikerta | ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja SUM:n
uutis- ja tiedotuslehti

Julkaisija:

Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFa
Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448 | fax 09 5844 4222
au@safa.fi | http://au.safa.fi

Päätoimittaja:

Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 09 5844 4224

Toimitussihteeri:

Anne Haatainen
au@safa.fi | puh. 050 570 4180
Ulkoasu: Anne Haatainen
Avustaja: Riina Behl

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset:

TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jäsenasiat@safa.fi

Ilmoitusmyynti:

Jarmo Valtonen, Media Bookers
puh. 050 60 330, 010 504 2902
Ratakuja 1 LT 1, 01300 Vantaa
jarmo.valtonen@mediabookers.fi
www.mediabookers.fi
Ilmoitusaineiston jättöajat: http://au.safa.fi

Paino: Vammalan Kirjapaino Oy

Ilmestymisajat:

Nro Ilmoitusaineisto Ilmestyy

10/2015	28.9.	21.10.
11/2015	26.10.	18.11.
12/2015	23.11.	18.12.

(Toimitettava aineisto viikkoa aikaisemmin.)

Puukuokan porrashalli, OPEAA Office for
Peripheral Architecture, vuosi 2014.
Puukuokka valittiin Arkkitehtuurin
Finlandia -palkinnon voittajaksi. Kuva
Mikko Auerniitty.

3 PÄÄKIRJOITUS Sääntelyä säätämässä Leena Rossi

6 HAASTATTELU Arkkitehti tulevaisuudesta
Pauliina Koskinen Tonboe

10 PALKINNOT Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto Puukuokka-
asuinkerrostalolle

14 TAPAHTUMAT
14 Arkkitehtuuria tekemässä Jyväskylässä Markus Lähteenmäki
16 Polttavan ajankohtainen esteettömyys Kirsti Pesola
18 Kenen asialla on rakennusvalvonta? Ifa Kytösaho

21 KIRJAT Designhotellit yksissä kansissa Tarja Nurmi

22 NÄYTTELYT Japanilaisen perinteen hienostunut ylistys
Tarja Nurmi

24 AMMATTIETOA Lupapiste arkkitehdin apuna Taina Kerttula

26 TUTKIMUS
26 Tiedettä vai taidetta? Saija Hollmén
28 Townhouse – suomalainen unelmakoti? Anne Tervo

32 KOLUMNI Proffana provinssissa Ari Hynynen

34 KILPAILUT Teollisuusalueen uusi elämä Eero Lundén ja
Hannu Tikka

42 OPISKELIJAPALSTA Hyviä olotiloja Jari Maukonen

50 ATL Luovaa kyseenalaistamista ja odottamattomia oivalluksia
Vesa Juola

14

40

”

KESTÄVÄN RAKENTAMISEN
TULEE AINA TARJOTA JOTAIN
POSITIIVISTA LISÄARVOA SEKÄ
RAKENNUSTEN KÄYTTÄJILLE
ETTÄ YMPÄRISTÖLLE.

Arkkitehti tulevaisuudesta

Tanskalainen arkkitehti **Kasper Guldager Jensen** on tunnettu innovaattori ja kehittäjä 3XN-arkkitehtitoimistosta. Hän johtaa toimiston GXN-innovaatioyksikköä Kööpenhaminassa. Toimisto testaa ja hyödyntää ennakkoluulottomasti viimeisimpiä kestävä kehityksen teknologioita sekä uutta tietämystä ihmisten tarpeista – ja soveltaa niitä arkkitehtuuriin. Jensen onkin muutamassa vuodessa noussut tulevaisuuden arkkitehtuurin johtohahmoksi. Hän saapuu Helsinkiin puhumaan Green Celebration -tapahtumassa 22.10.2015.

Työskentelet arkkitehtitoimisto 3XN:n yhteydessä toimivan GXN:n johtajana. Mitä GXN tekee?

– GXN on ”firma firmassa”, arkkitehtitoimisto 3XN:n kanssa työskentelevä itsenäinen kehittämis- ja innovaatio-osasto, joka on erikoistunut kokeilemaan ja poikkitieteelliseen suunnitteluun.

Työmme lähtökohta on kestävä rakentaminen ja uusien ratkaisujen ennakkoluuloton etsiminen. Toisin kuin perinteisessä arkkitehdin työssä, emme välttämättä tunne lopputulosta, kun lähdemme kokeillaan kehittämään ratkaisuja. Meidän täytyy itse määritellä, mihin pyrimme.

GXN on eräänlainen testilaboratorio, jossa arkkitehdit työskentelevät kaikenlaisten hauskosten ihmisten, eri tieteidenalojen eksperttien, kuten biologien, robottitehtailijoiden, insinöörin ja taiteilijoiden kanssa.

GXN perustettiin vuonna 2007, ja olet jo joitain vuosia kehittänyt ”tulevaisuuden rakennusmateriaaleja” kestävä rakentamisen periaatteilla. Osa materiaaleista on jo nyt käytössä, ja olette käyttäneet niitä omissa kohteissanne.

– Kansainvälinen komposiittiteollisuuden kehittämisjärjestö JEC palkitsi tänä vuonna työryhmämme Biobuild-julkisivujärjestelmän innovaatiopalkinnolla. Voitimme Euroopan-sarjan rakentamisen ryhmässä.

Biobuild-julkisivujärjestelmän tavoitteena oli biokomposiittimateriaaleja käyttämällä vähentää rakennusmateriaalien tuottamiseen tarvittavaa energiaa puolella ilman kustannusten kasvua. Biokomposiitin toinen ainesosa koostuu luonnonkuidusta, kuten pellava, juutti tai hampuu, ja toinen osa on tuotettu kasviöljystä tai maissitärkkelyksestä.

Työryhmämme myös todisti, että biokomposiittimateriaaleja käyttämällä pystytään täyttämään rakentamismääräysten edellyttämät palo-, lujuus- ja lämmöneristysvaatimukset.

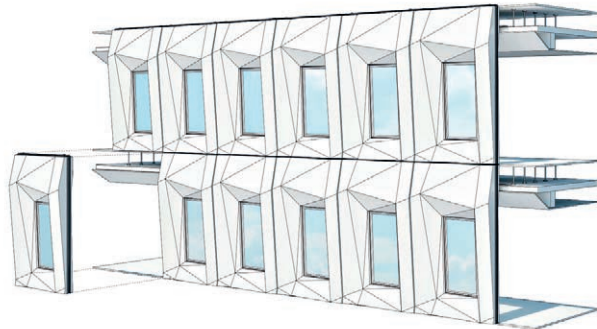
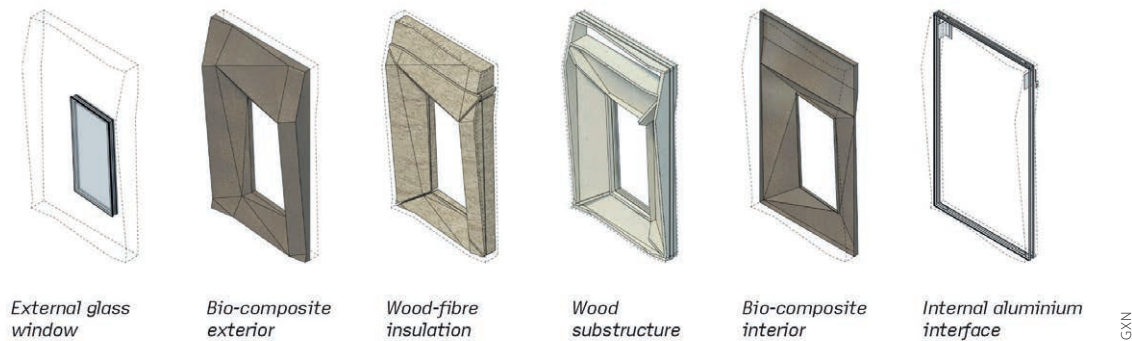
Onko kehittelemiäsi tuotteita jo saatavilla ja ammattikunnan käytettävissä?

– Urban Green on uusi yrityksemme, joka tuottaa ja myy pieniä kasveja ja skandinaavisia biotyyppisiä käytettäväksi esimerkiksi kaupunkeihin suunniteltavissa rakennuksissa, kattopuutarhoissa, julkisivuissa tai pihalla. Näillä biotyypeillä voidaan rakentaa suurempiakin luontokokonaisuuksia, esimerkiksi viherkäytäviä, elinympäristöjä eläimille, tuoksupuutarhoja perhosineen tai vaikka ruokatarvikkeita tuottavia hyötypuutarhoja.

Kööpenhaminan yliopistossa on juuri avattu biologian laitos, jossa näitä biotyyppisiä on käytetty oppimisympäristön luomiseen biologian opiskelijoille. Myös arkkitehtitoimisto Henning Larsen Architects on ostanut urban green -tuotteitamme ja käyttänyt niitä Novo Nordiskin pääkonttorissa.

KUKA?

- > Kasper Guldager Jensen.
- > Arkkitehti MAA, Aarhusin arkkitehtikoulu 2005, Southern California Institute of Architecture, 2004.
- > Arkkitehtitoimisto 3XN:n osakas vuodesta 2006 asti ja 3XN:n innovaatio-osasto GXN:n johtaja vuodesta 2007 asti.
- > Toimii useissa luottamustehtävissä muun muassa Tanskan kulttuuriministeriössä ja kestävä rakentamisen järjestössä.
- > Opettaa Kööpenhaminan taideakatemian arkkitehtikoulussa, luennoi tulevaisuuden arkkitehtuurista sekä tutkii ja kehittää kestävä rakentamista ja suunnittelua.

Biobuild-julkisivujärjestelmän neljä biokomposiittiosaa: 4 metriä korkea kuiduista ja biopolyesteristä tehty ulkoseinäelementti, säänsuojana toimiva ulkoverhoilu, joka on tehty juuttikuiduista ja sokerijuurikkaasta saadusta tärkkelyksestä, pellavakuiduista ja hartsista koostuva sisäverhous, joka voidaan koota ja muotoilla helposti.

Millaisia suunnitteluperiaatteita toimistonne noudattaa?

– Suunnittelemme kaikki rakennuksemme luonnon kiertokulusta mallia hakevan ”suljetun kiertokulun” periaatteiden mukaisesti.

Kestävän rakentamisen tulee aina tarjota jotain positiivista lisäarvoa sekä rakennusten käyttäjille että ympäristölle. Kestävää rakentamista ei tule mitata luvuilla vaan sillä, miten se koetaan. Etusijalla tulee olla ihminen ja ihmisen tarpeet. Jotta ymmärtäisimme ihmisten tarpeet, olemme palkanneet toimistoomme psykologin, käyttäytymistieteen asiantuntijan.

Arkkitehtuurin tulee virittää toivottua käyttäytymistä. Esimerkiksi koulurakennus tulee suunnitella siten, että se kannustaa oppimaan ja leikkimään. Työpaikkarakennuksen tulee motivoida työntekoon, ja kulttuurirakennusten tulee kannustaa käyttäjiä etsimään omia polkujaan.

Hyvä esimerkki tällaisesta suunnittelusta on Örestadin lukio Kööpenhaminassa (3XN, 2007). Se on suunniteltu ilman käytäviä ja luokkahuoneita, luomaan hyvää osallistavaa ja motivoivaa oppimisympäristöä.

Rakennusten tulee myös olla dynaamisia ja jatkuvassa kehitystilassa.

Suunnittelemanne Green Solution House Bornholmissa on juuri tällainen jatkuvasti kehittyvä rakennus, jonne lisätään uusia osia vihreän teknologian kehityksen mukana. Siellä on ilmeisesti jo nyt uusinta bioteknologiaa ja muun muassa lat-tiamattoja, jotka poistavat hiukkasia huoneilmasta.

– Sisäilman laatu on hyvin tärkeää. Ihminen – ainakin Tanskassa – viettää 90 prosenttia ajastaan sisätiloissa. Ihminen syö päivän aikana kilon ruokaa, juo kolme litraa vettä ja haukkaa viisitoista kiloa ilmaa!

Rakennuksessa on käytössä myös järjestelmä, jossa huoneilman laatua ja lämpötilaa voidaan säädellä älypuheliin ja tabletteihin asennettavalla sovelluksella.

Energiaa saadaan jätteenkäsittelyjärjestelmästä, joka muuntaa ruoan ja ruoantähteet lämmöksi, sähköksi ja kasvi-huoneissa käytettäväksi lannoitteeksi, jossa voidaan taas kasvattaa uudelleen ruokaa. Energiaa tuotetaan myös aurinko-energiakeräimillä. Rakennus on varustettu vedenkiertojärjestelmällä siten, että se hoitaa itse kaiken likaveden käsittelyn.

Ideologiamme mukaan rakennusten tulee olla eräänlaisia ”eläviä koneita”. Green Solution Housessa kaikki rakennusmateriaalit voidaan kierrättää. Myös talouden, omistussuhteiden ja rakentamistalouden tulisi olla kierrätettäviä.

Kööpenhaminan yliopiston penkki biotyypipiutarhassa – iltaisin penkit toimivat valaisimina ja päivisin kokoavina oleskelu- ja opetuspaikkoina.

JUSTINE HOEGH

Green Solution House (Bornholm, 2012) on rakennettu suljetun kierron periaatteilla paikallisista materiaaleista, jotka ovat joko valmiiksi kierrätettyjä tai voidaan kierrättää.

1 WOOD CONSTRUCTION

2 ENERGY FACADE AND ROOF

3 INTEGRATED GREEN

4 ALGAE WATER CLEANING

5 INTELLIGENT INDOOR CLIMATE

Green Solution House on puurakenteinen, ja sen katolla ja julkisivuissa on valoa läpäisevät energiakeräimet. Sisäseiniin on integroitu sisäilman laatua parantavaa kasvillisuutta. Biologinen vedenpuhdistusjärjestelmä sekä puhdistaa käyttövedet että tuottaa puhdasta juomavettä. Sovelluksella voidaan säädellä sisäilman laatua, valaistusta ja lämpötilaa.

Kuinka arkkitehti pääsee vaikuttamaan näin kokonaisvaltaisesti rakennuksen käyttöön ja investointien kierrättämiseen?

– Avaamalla avoimen keskustelun rakennuttajan ja rakentajien kanssa! GXN käy parhaillaan keskustelua rakennusliikkeen ja purkuliikkeen kanssa helposti purettavan rakennusjärjestelmän kehittämiseksi.

Rakennustarvikkeiden hinnat nousevat kovaa vauhtia. Kun materiaalit jo nyt ovat kalliita, niin tulevaisuudessa rakennusten purkamisella saattaa tienata paljonkin. Tutkimme ja kehittelemme tätä järjestelmää perinteisillä rakennusmateriaaleilla, kuten betoni, puu, lasi, metalli... Tarkoituksena on myös lisätä rakentamisen ja työmaan tehokkuutta.

Lisäksi käymme keskustelua maatalouden edustajien kanssa. Olemme kehittämässä Det Biologiske Hus -tyyppitalojärjestelmää vaihtoehtoksi perinteiselle tanskalaiselle tyyppitalolle. Tällaiset rakennukset voitaisiin rakentaa kokonaan maatalouden tuottamasta jätteestä. Esimerkiksi tomaattitehtaan tuottamia tomaatinvarsia – joista tomaattitehdas tällä hetkellä maksaa korkean jätemaksun – voitaisiin käyttää vaneria korvaavan rakennusmateriaalin valmistamiseen.

Tällaiset tehtävät vaativat arkkitehteilta ihan uudenlaista osaamista. GXN:llä on Aarhusin arkkitehtikoulussa oma osas-

to, jossa arkkitehtuuria lähestytään tutkimalla luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan vaikutusta toisiinsa. Kutsumme tätä nimellä *regenerative architecture*, ja se edustaa kaikkea, mihin pyrimme työssämme.

Tavoitteena on kääntää arkkitehtuurin negatiiviset puolet positiivisiksi. Suunnittelemme rakennuksia, jotka tuottavat enemmän energiaa kuin käyttävät, käytämme materiaaleja, jotka ovat joko kierrätettyjä tai voidaan kierrättää, sekä kehitämme ratkaisuja, jotka tukevat luontoa ja jopa lisäävät luonnon monimuotoisuutta. *Regenerative architecture* ei ole ainoastaan vastuullista ja terveellistä, vaan se on myös taloudellisesti perusteltua ja suljetun kierron mukaista.

Miten me voisimme Suomessa hyödyntää luontoamme ja olosuhteitamme uudella innovatiivisella tavalla?

– En ole vielä käynyt Suomessa enkä tunne Suomea tarpeeksi, jotta voisin vastata kunnolla. Kestävä rakentaminen tulee aina ajatella paikallisesti, paikallisen luonnon ja kulttuurin ehdoilla.

Pauliina Koskinen Tonboe

KUVAT: MIKKO AUERNIITYY

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto **Puukuokka**-asuinkerrostalolle

Säveltäjä Kaija Saariaho on valinnut vuoden 2015 Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saajaksi Puukuokka-asuinkerrostalon. Jyväskylän Kuokkalaan vuonna 2014 valmistuneen puukerrostalon on suunnitellut OOEAA Office for Peripheral Architecture. Tunnustuksen vastaanotti julkistustilaisuudessa rakennuksen pääsuunnittelija, arkkitehti Anssi Lassila.

”

TAVOITTEENA OLI LUODA ISON
MITTAKAAVAN PUURAKENTAMISELLE
TUNNISTETTAVA MUOTOKIELI.

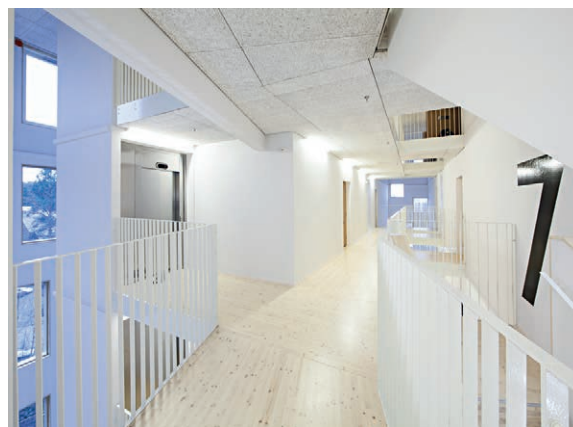
– Voittajaksi valitsemassani Puukuokassa yhdistyvät asiat, joita arvostan sekä arkkitehtuurissa että elämässä: se on uskalias ja kunnianhimoinen työ, johon sisältyvät uuden rakennusteknologian tutkiminen, ihmisläheisyys, pyrkimys ekologisiin ratkaisuihin ja ihmisen elämänlaadun parantamiseen, Kaija Saariaho perusteli valintaansa.

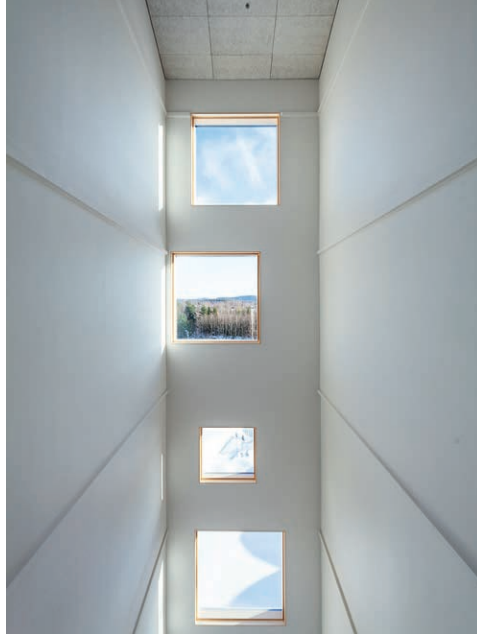
Saariaho arvioi kaikki viisi ehdokkaana ollutta kohdetta kiinnostaviksi, kauniiksi ja tyylikkääksi rakennuksiksi hyvin tutkittuine ratkaisuineen. Valintaperustelu olikin lopulta kokonaisvaltainen.

– Valitsin rakennuksen, joka intuitiivisesti miellyttää minua ja vastaa pyrkimyksiäni ja arvojani. Vierailu asukkaan kodissa ja hänen mielipiteensä asunnon viihtyvyyden ja akustiikan ylivoimaisuudesta vakuuttivat. Itsekin tunsin intiimin ilmapiirin sisään astuessani. Avaran porraskäytävän suurista ikkunoista avautuu metsämaisema eri suuntiin. Puukuokka on rakennus, jossa kaikilla aisteillani parhaiten viihdyin.

Kodikkuutta ja kokemuksellisuutta

– Tavoitteena Puukuokan suunnittelussa oli luoda ison mittakaavan puurakentamiselle tunnistettava muotokieli, jossa kodikkuus ja kokemuksellisuus yhdistyvät kiinnostavalla tavalla ja jossa puu on läsnä materiaalina sen parhaiden ominaisuuksien muodossa, Anssi Lassila kertoi voittajatyöstä.

– Rakennus on osa Kuokkalan keskustaa, ja yhdessä Kuokkalan kirkon kanssa se luo kaupunginosalle identiteettiä ja keskipisteen. Pyrkimyksenä on ollut löytää kestävä ja laadukas ratkaisu kohtuuhintaiseen asumiseen, Lassila jatko.

Puukuokka valmistui jyvaskyläläiseen Kuokkalan lähiohjon vuonna 2014. Kuokkalan ytimessä sijaitsee myös Lassilan suunnittelema kirkko (2010). Kirkon taakse on suunniteltu kolmen puukerrostalon ryhmää, joista ensimmäinen on Puukuokka.

Talon rakenteet koostuvat massiivipuusta ja puisista clt-levyistä. Katutilaan päin suuntautuva tumma ulkokuori suojaa korkeammalla sijaitsevaa pihaa luoden korkean rakennuksen syliin ihmisläheisen pihapiirin. Kontrastina pihan puolen julkisivu on käsittelemätöntä kuusta ja sitä elävöittävät parvekeulokkeiden ulostyöntävät sarjat.

Asunnot on pinottu kolmeen kahdeksankerrokseen vyöhykkeeseen, jolloin niiden väliin jää korkea ja valoisa kokonaisuuden korkuinen aulatilaa. Ratkaisu tehdä tilasta puolilämmin on mahdollistanut sen poikkeuksellisen avaran mitoituksen.

Puukuokka-hankkeen tilaaja oli Lakea ja pääurakoitsija jyvaskyläläinen JVR-Rakenne.

Viisi kohdetta ehdolla

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto myönnetään kolmen viime vuoden aikana valmistuneen merkittävän uuden rakennuksen tai rakennusryhmän suunnittelusta tai korjaussuunnittelusta. Palkinto voidaan myöntää joko suomalaisen tai ulkomaisen arkkitehdin tai arkkitehtitoimiston Suomeen suunnittelemaasta työstä tai suomalaisen arkkitehdin tai arkkitehtitoimiston ulkomaille suunnittelemaasta työstä.

Tänä vuonna esiraadin valitsevat viisi palkintoehdokasta

olivat Puukuokan lisäksi Kangasala-talo, Merenkulkijanranta, OP Ryhmän toimitilat ja Opinmäen koulu.

Esiraatiin kuuluivat *Arkkitehti*-lehden päätoimittaja **Jorma Mukala** (raadin puheenjohtaja), Arkkitehtuurimuseon johtaja **Juulia Kauste**, arkkitehti **Eero Lundén** sekä rakennussuunnittelun professori Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitoksella ja Sotera-instituutin johtaja **Pirjo Sanaksenaho**. Raadin sihteerinä toimi SAFAn pääsihteeri **Paula Huotelin**.

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon tarkoitus on lisätä luovan ja korkealuokkaisen arkkitehtuurin arvostusta sekä nostaa esille arkkitehtuurin kulttuurista arvoa ja hyvinvointia lisäävää merkitystä. Suomen Arkkitehtiliitto SAFA päätti palkinnon perustamisesta 12.12.2011.

Palkinnon tunnuksen on suunnitellut graafikko **Aimo Kattajamäki**. Tunnuksen inspiraationa on ollut **Alvar Aallon** SAFAlle piirtämä acanthus-lehvä.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA on arkkitehtien ammatillinen ja aatteellinen yhteisö sekä edunvalvoja, joka toimii aktiivisesti arkkitehtuurin ja korkealaatuisen elinympäristön puolesta.

Kaija Saariahon perustelut

Kun lupauduin valitsemaan vuoden 2015 Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon voittajan, en arvannut, kuinka laajoihin pohdintoihin asiaan paneutuminen johtaa.

Olen ollut aina kiinnostunut arkkitehtuurista, ja työmatkoillani näen tietysti paljon erilaisia konserttisaleja, mutta katselen myös muuta arkkitehtuuria suurella mielenkiinnolla. Nyt tutustuessani viiteen uuteen suomalaiseen rakennukseen huomasin, kuinka tärkeiksi minulle nousivat projektien motivaatiot, rakennusten käyttötarkoitukset ja -mahdollisuudet, niiden sijainti ympäristössä ja tietysti ne ihmiset, jotka rakennuksia käyttävät. Sain muistutuksen siitä, kuinka syvästi arkkitehtuuri muokkaa todellisuuttamme päivittäin ja kuinka itse reagoin myös fyysisesti eri tiloihin.

Finlandia-palkinnon viisi kohdetta ovat kaikki erityisen kiinnostavia rakennuksia monine hyvin tutkittuine ratkaisuihin. Kaikki rakennukset ovat myös kauniita ja tyylikkäitä. Niinpä valintani oli lopulta kokonaisvaltainen – valitsin rakennuksen, joka miellyttää minua intuitiivisesti ja vastaa pyrkimyksiäni ja arvojani.

OP Ryhmän toimitilat muodostavat itse asiassa suuren korttelin, joka on varmaankin työntekijöille positiivinen ympäristö valon ja suurten sisätilojen vuoksi. Tuntui mukavalta, että taloryhmän sitovan lasisen katon alta löytyvät kaikki päivän aikana tarvittavat paikat ja palvelut. On varmasti kitkaa vähentävää toimia vaihtelevassa mutta lämpimässä ympäristössä myös talvipakkasilla.

Merenkulkijanranta tuo korkeatasoisen asumisen ihan meren tuntumaan – osa huoneistoista on rakennettu jopa meren päälle. Hienoimmissa asunnoissa on unelmallisen kaunis merinäköala, kuin elävä taulu. Tyylikkäätkä talot on osattu sijoittaa ympäristöönsä luontevasti niin, että tunnelma on yhteisöllinen, vaikka kyseessä ovatkin, ainakin osittain, eliitille suunnatut luksusasunnot.

Kangasala-talo on veistoksellinen ja persoonallinen rakennus, mutta sen pääsisäänkäyntiä ympäröivät arkiset rakennukset – ja lisäksi on tulossa –, eikä talo näin ollen pääse ihan oikeuksiinsa joka puolelta. On hienoa, että tällainen uusi kulttuurikeskus on voitu rakentaa, ja toivottavasti talo pystyy tarjoamaan kaupungin asukkaille yhtä monipuolisesti kulttuuria kuin tilat mahdollistavat.

Espoossa sijaitsevaa upouutta **Opinmäen koulua** valmisteltiin vielä ensimmäisten oppilaiden vastaanottamiseen, kun vierailin siellä. Suurin osa seinistä on käsittelemätöntä raaka-betonia, ja minua askarrutti niiden ankara askeettisuus: mil-

laista nuorten on kohdata joka aamu harmaat seinät? Lastentarhaosastolla näin ensi kertaa heleänsinisiä tuoleja, joista oikein ilostuin, ja mietin, eikö pikkulasten tulisi olla enemmän värin ympäröimiä.

Vahvimmin minut vakuutti **Puukuokka**, Jyväskylässä sijaitseva puinen kerrostalo, joka on ihmisläheinen ja uuteen ekologiseen rakentamiseen pyrkivä kokonaisuus. Puunkäytön takia akustiikka on rapussakin miellyttävä ja kodikas. Rappukäytävä on laajuutensa vuoksi myös valoisa.

KERROSTALON VIIHTYISÄ RAPPUKÄYTÄVÄ JA KODIKKAAT ASUNNOT TUNTUIVAT LUPAUKSILTA KOHTI UUDENLAISTA, IHMISLÄHEISTÄ RAKENTAMISTA.

Asunnot ovat keskikokoisia, 53–76 neliömetrin suuruisia. Kaikissa on joko ulko- tai sisäparveke, mikä sopii suomalaiseen ilmastoon. Talon pihapuoli aukeaa kohti läheistä metsikköä, ja portaikon suurista ikkunoista avautuu metsämaisema eri suuntiin.

Kerrostalon viihtyisä rappukäytävä ja kodikkaat asunnot tuntuivat lupauksilta kohti uudenlaista, ihmisläheistä rakentamista. Tämä sopii erityisen hyvin suomalaiseen ja laajemmin pohjoismaiseen asumiseen ja elämiseen – miksei muuallekin.

Vierailun aikana ymmärsin myös osittain historiasta periytyvät, osittain betoniteollisuuden lobbaamat erittäin tarkat puunkäyttöä rajoittavat paloturvallisuussäädökset Suomessa. Näiden takia ei tämänkaltaisia kerrostaloja ole voitu Suomeen rakentaa.

Tämä on jälleen esimerkki siitä, kuinka taloudelliset intressit voivat rajoittaa ekologisia ratkaisuja – tässä tapauksessa asumismukavuuden ja uudenlaisen rakentamisen lisäämistä.

Voittajaksi valitsemassani Puukuokka-projektissa yhdistyivät asiat, joita arvostan sekä arkkitehtuurissa että elämässä: se on uskalias ja kunnianhimoinen työ. Tunnen voivani allekirjoittaa sen tekijöiden esteettiset ja eettiset ratkaisut. Puukuokka on myös rakennus, jossa kaikilla aisteillani parhaiten viihdyin.

Kaija Saariaho

KUVA: MAARTI KYTÖHARJU

Arkkitehtuuria tekemässä Jyväskylässä

Alvar Aalto -symposiumi keräsi elokuun alussa jo kolmannentoista kerran arkkitehteja Suomesta ja muualta Jyväskylään kuuntelemaan esityksiä, keskustelemaan arkkitehtuurista ja nauttimaan Suomen kesästä.

Viiikonlopun kestäneen tapahtuman tämänkertainen puheenjohtaja, arkkitehti **Anssi Lassila** oli asettanut symposiumille pääteeman *DO!* ja sen alle neljä alateemaa: *Local, Social, Digital* ja *Material*. Oli siis kyse tekemisestä, sen lähtökohdista, prosesseista sekä niiden vaikutuksista arkkitehtuuriin ja sitä laajempiin kokonaisuuksiin.

Neljä alateemaa jaksottivat tapahtumaa: teemoittaminen toi esitelmää yhteen ja loi pohjaa keskustelulle. Väljä pääteema sai eri teemojen ja puheiden aikana hyvinkin erilaisia tulintoja.

Paikallisesta digitaaliseen

Local-teemaan sisältyi esityksiä monista eri maista ja ympäristöistä: Intian slummeista pilvenpiirtäjien täyttämiin Kiinan uuskaupeihin. Kohokohdaksi nousi Harvard Graduate School of Designin kaupunkisuunnitteluosaston vetäjän **Rahul Mehrotra** energinen ja monipuolinen esitys. Mehrotra kertoi, miten yhteisöjen kanssa voi ja ei voi tehdä yhteistyötä ruohonjuuritason ja miten paikallinen kulttuuri ja nykyaikainen tilallinen ajattelu voidaan tuoda yhteen. Hänen mukaansa arkkitehtuuriin ylipäättään voidaan suhtautua yhteiskunnallisen ongelmanratkaisun välineenä taiteellisista arvoista tinkimättä.

Social-teema tarjoi esimerkkejä arkkitehtuurin sosiaalisista sovelluksista: suurkaupunkien liikennesuunnittelusta, yksinkertaisten katutilojen muutosten ja koristelun voimasta ja uudentyypisten sosiaalisten asumismuotojen kehittelystä Pohjoismaissa.

Digital-teemassa aloitettiin teknologian tuomista uusista mahdollisuuksista. Digitaalisen arkkitehtuurin kultapoika **Greg Lynn** on kirjoittanut paljon – ja ehkä paremmin kuin kukaan muu – digitaalisten prosessien kehityksestä ja niiden vaikutuksesta arkkitehtuuriin, mutta esitys keskittyi hänen omien, usein kummallisten töidensä esittelyyn. Mukana oli myös pohjoismaista väriä: suomalainen **Eero Lundén** esitteli muun muassa erittäin kiinnostavaa uutta lentokenttäideaansa, jossa lentollogistiikka on siirretty matkustajien osalta jo kaupunkieihin.

”

RAHUL MEHROTRAN MUKAAN
ARKKITEHTUURIIN YLIPÄÄTTÄÄN VOIDAAN
SUHTAUTUA YHTEISKUNNALLISEN
ONGELMANRATKAISUN VÄLINEENÄ
TAITEELLISISTA ARVOISTA TINKIMÄTTÄ.

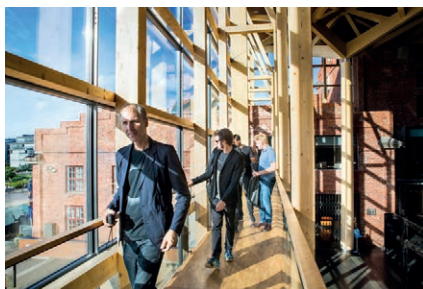
Material-teemassa siirryttiin materiaaleihin, etenkin puuhun, sekä puuseppien ja arkkitehtien yhteistyöhön. Nikarin legendaarinen **Kari Virtanen** ja sveitsiläinen puuseppä-arkkitehti **Patrick Thurston** puhuivat materiaalista omista näkökulmistaan. Päivän kruunasi brasilialainen **Marcelo Ferraz**, jonka rakennusten ja huonekalujen yksinkertainen kauneus ja toimivuus on vaikuttavaa ja esimerkillistä.

Maltillisia uudistuksia

Sunnuntai pyhitettiin vapaamuotoiselle keskustelulle brunsin kera. Tämä toi tapahtumaa lähemmäs sen juuria vuoropuhelun areenana.

Symposiumin julkaisu jaettiin osanottajille tällä kertaa tapahtuman aikana. Se eroaa tavanomaisesta konferenssijulkaisusta eikä sisällä kokonaisia puheita vaan arkkitehtiesittelyt, puheiden tiivistelmät sekä ”to do” -listat kaikilta puhujilta ja puheenjohtajilta. Pitkien esitelmien pois jättäminen ei vähennä julkaisun arvoa dokumenttina tapahtuneesta, mutta uudelleen miettimisen olisi voinut viedä pidemmällekin.

Tällä kertaa tapahtumapaikkana oli Jyväskylän kaupunginteatteri yliopiston päärakennuksen ollessa remontissa. Yleinen festivaalitunnelma tuskin kärsi vaihdoksesta. Oheisohjelmana Alvar Aalto -museon kesänäyttely tarjosi kesä mökki-ristuksia ja fantastisen Aallon kuvaaman pienoiselokuvan, ja

teatterin aulaan oli järjestetty pieni päivittäin vaihtuva **Álvaro Sizan** piirustusten näyttely. Vierailut ja juhlat sen sijaan uupuvat. Myös kävijöitä oli tänä vuonna selkeästi vähemmän kuin edellisen kerran kolme vuotta sitten.

Symposiumin ydin?

Symposiumin jäljiltä ilmaan jää kysymys, kenelle tapahtuma on suunnattu ja mikä on sen merkitys arkkitehtuurille. Se on selkeästi ammattikunnan sisäinen tapahtuma, se ei tavoittele laajaa suoraa yhteiskunnallista vaikuttavuutta tai yleisöä. Sillä on paikkansa keskustelufoorumina, mutta viekö se yhä arkkitehtuuria eteenpäin? Onko esitelmiin perustuva malli enää perusteltu, kun samat luennot voi usein nähdä internetistä ja tieto on muutenkin helposti saatavilla?

Entä onko symposiumissa kyse siitä, että suomalaiset arkkitehdit kuulevat kansainvälisten kollegoidensa luentoja, vai aidosti tasavertaisesta, kansainvälisestä vuorovaikutuksesta? Vuorovaikutus ainakin luentojen kuuntelemisen ja siten uuden oppimisen lisäksi jää vähiin.

Symposiumin ydin tuntuu olevan se, että suuri määrä eri-

ikäisiä arkkitehteja eri puolilta maailmaa kokoontuu kolmeksi päiväksi yhteen syrjäiseen paikkaan, jossa on poikkeuksellisen paljon kiinnostavaa (Aallon) arkkitehtuuria. Ulkomaalaisten osanottajien määrä rajoittui kuitenkin lähinnä esiintyjiin ja kutsuttuun lehdistöön. Monille ulkomailta tuleville arkkitehteille juuri Aallon uskoisi olevan suurin vetovoima, kollegoihin tutustuminen seuraava ja esitysten sisältö kenties vasta sitä seuraava. Mahdollisuuksia nähdä ympäröivää arkkitehtuuria pitäisi ehkä tietoisesti korostaa.

Lisäksi pitäisi löytää tapa määritellä uudelleen tapahtuman suhde Aaltoon, jonka nimeä se kantaa ja johon suuri osa sen vetovoimasta eittämättä liittyy. Tapahtuman ei tarvitse suoraan käsitellä Aaltoa, mutta nyt tapahtuman nimi jää kaikuun tyhjään perinteenä.

Aallon ohella symposiumin paras puoli on se, että sieltä ei pääse pois. Siellä keskustellaan, luodaan kontakteja ja saadaan ystäviä. Näitä asioita tulisi jatkossakin vaalia.

Markus Lähteenmäki

Kirjoittaja on Lontoossa asuva ja työskentelevä taidehistorioitsija.

Polttavan ajankohtainen esteettömyys

Vuoteen 2030 mennessä Suomeen tarvittaisiin lähes miljoona esteetöntä asuntoa. Miten tämä huomioidaan rakentamisessa ja säädöksissä?

Syksyn ensimmäisen Rakennusfoorumin aiheena oli *Esteettömyys rakentamisessa*. Tapahtuma kokosi Rakenustietosäätiön tiloihin yli 50 osallistujaa. Alustajina toimivat yliarkkitehti **Erja Väyrynen** ympäristöministeriöstä, kehittämisarkkitehti **Sampo Vallius** Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARASTA ja lakimies **Henrik Gustafsson** Invalidiliitosta.

Vanhusten on pärjättävä kotona

Yhteiskunnan tavoitteena on, että ikääntyneet ihmiset asuivat mahdollisimman pitkään omissa kodeissaan. Tulevaisuudessa kaikille ei riitä hoitopaikkoja eikä kotihoidon henkilökuntaa. Jo nyt on havaittavissa, että seniori-ikäiset varautuvat tulevaan ja muuttavat esteettömiin asuntoihin tietoisina siitä, että he joutuvat olemaan itse vastuussa pärjäämisestään.

Samalla kun esteettömien asuntojen kysyntä kasvaa, tarjonnan niukkuus johtaa hintojen nousuun, jolloin esteettömät asunnot jäävät monien tarvitsijoiden ulottumattomiin.

– Yhteiskunnan ikääntyminen huomioon ottaen on arvioitu, että vuoteen 2030 mennessä tarvitaan lähes miljoona esteetöntä asuntoa. Se on vajaa kolmannes koko asuntokannasta. Esteettömiä asuntoja on nyt noin 300 000. Vaikka kaikki tuleva uudisrakentaminen olisi esteetöntä, jäisi edelleen noin 400 000 esteettömän asunnon vaje, joka pitäisi täyttää korjaamalla nykyisiä asuntoja, Erja Väyrynen kertoi.

Esteettömyys osaksi korjaushankkeita

Valtaosa 1960- ja 1970-lukujen kerrostaloista on nyt peruskorjauksessa. Korjaushankkeiden yhteydessä olisi oikea hetki tehdä tietoisia valintoja esteettömyyden parantamiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi kynnysten madaltaminen, porraskaskelmien kontrastiraidat, porrashuoneiden hyvä valaistus, käsihohteet molemmin puolin porrasta ja ovien avaamisen helpottaminen. Esteettömyys ei ole mikään erillinen lisäkustannus, vaan suunnittelulla voidaan vaikuttaa ratkaisuihin – ja sen myötä kustannuksiin.

Nykyisen rakentamismääräyskokoelman kaikki osat uusi-taan vuoden 2017 loppuun mennessä. Velvoittavat säännökset ja ei-velvoittavat ohjeet erotetaan toisistaan selkeästi. Korjausrakentamiselle luodaan omat säännöksensä, ja tavoitteena on määräysten joustava soveltaminen kohteen ominaispiirteiden mukaan.

Esteettömyyssäännösten uudistamisen tavoitteita ovat muun muassa yhdenvertaisuuden edistäminen, kaikille sopivan, turvallisen ja esteettömän asuntokannan riittävyyden varmistaminen sekä kuulo- ja näkövammaisten henkilöiden tarpeiden parempi huomioiminen.

Paljon melua kylpyhuoneista

Sampo Vallius kertoi uuden hallitusohjelman tavoitteista asuntojen tonttituotannon lisäämiseksi ja rakentamisen kustannusten pienentämiseksi. Asuntotuotannossa veloitetaan rakentamaan täysin esteettömiksi vain tietty osuus uudiskohteen asunnoista, nuoriso- ja opiskelija-asunnoissa rakentamisen esteettömyysvaatimuksia lievennetään, sekä asunto-osakeyhtiön päätöksentekoa peruskorjaus-, esteettömyys- ja täydennysrakentamisessa sujuvoitetaan.

Lehdissä on toistuvasti kirjoitettu esteettömyyden johtavan asuntojen korkeisiin hintoihin, ja käytetty hintahaarukka on ollut varsin laaja: 150–600 euroa neliömetriltä. Faktatiedon saamiseksi ympäristöministeriö teetti selvityksen määräysten mukaisen esteettömyyden kustannuksista. Sen mukaan normeista aiheutuvat esteettömyyden rakentamiskustannukset uudisrakentamisessa ovatkin vain murto-osan väitetyistä: kolmioissa 25 euroa ja yksiöissä 51 euroa neliömetriltä. Hinnat sisältävät sekä asuntokohtaiset että yhteistilojen kustannukset. Merkittävin yksittäinen kustannustekijä on asuntojen wc- ja pesutilojen pinta-alan lisäys, jonka arvioitiin olevan 1–1,5 neliömetriä.

Vallius näytti joukon esimerkkejä esteettömien asuntojen kylpyhuoneista. Osa oli kompakteja, määräysten mukaisia, noin 4 neliömetrin suuruisia, ja niissä oli kaikki tarvittava, jopa yhteys saunaan. Toisaalta mukana oli 8–11 neliömetrin kylpyhuoneita, joiden koolle ei löytynyt mitään perustetta: koko ei ainakaan johtunut esteettömyysmääräyksistä.

Olisiko kyse pelkästään suunnittelusta? Esteettömyys on osa hyvää asumista, ja sen tulisi olla myös osa hyvää suunnittelua.

Tämän takia asunto maksaa
50 000 euroa liikaa

Heini Kan

Selvitys: Esteettömyys nostaa
rakentamisen kustannuksia vain
prosentin

KOTI 15.12.2014 15:25

Marjukka Litten HELSINGIN SANOMAT

Suurlähettiläs Oreck haluaa pienempiä
oviaukkoja esteettömyysäädöksiin
saattaa tulla muutoksia

Keskustelu oviaukkojen leveydestä viritti Yhdysvaltain suurlähettiläs Bruce Oreck

Rakennusyritykset: Pitäkö
pyörätuolin mahtua joka
asuntoon?

Uusien asuntojen hintoja olisi help-
py kymmenien tuhansien eurojen edestä eli tonnin per neliö,
jos asuntojen vaatimuksista tingittäisiin hieman. Nyt
uuden asunnon hinnassa on Helsingissä 1000 euroa
neliötä kohden "ylimääräistä" eli mm. autopaikkojen ja
täydellisen esteettömyyden aiheuttamia lisäkuluja. Pitäkö
esimerkiksi autopaikan kuulua joka asuntoon?

Rakennusyritysten perustelut
Helsingin pienasuntopulalle: Liikaa
autopaikkoja, esteettömyyttä ja
perheasuntoja

KAUPUNKI 31.7.2015 20:18 Päivitetty: 31.7.2015 21:21
Pekka Torvinen HELSINGIN SANOMAT

BUCA TAVOTI / HE

suurlähettiläs Bruce Oreck pitää huolta siitä, että hänen valvottuun tulemaan asuntoon
jonkseen 90 senttimetrin leveästä oviaukosta, valoksi hän itse sitä pyörätuolia.

184 Asuntojen esteettömyysäädöksiin saattaa tulla muutoksia, kerrotaan
asuntonministeri Pia Villhosen (sd) esikunnasta.
Nykyiset esteettömyysnormit ovat vuodelta 2003. Kun rakentamismääräykset
muutetaan muuttavat vuonna 2017, voidaan myös esteettömyysnormeja uudistaa.

Esteettömyys on ihmisoikeus

Henrik Gustafsson esitti lopuksi katsauksen esteettömyy-
den toteutumiseen vaikuttavasta perus- ja ihmisoikeuslain-
säädännöstä. Perusoikeudet ovat perustuslakiin kirjattuja
kansainvälisten ihmisoikeuksien kansallisia vastineita. Gus-
tafsson kertoi YK:n vammaissopimuksesta, jonka mukaan
esteettömyys on edellytys muiden ihmisoikeuksien ja pe-
rusvapauksien täysimääräiselle toteutumiselle.

Vammaissopimus ei ole vielä tullut Suomessa kansalli-
sesti voimaan, sillä ratifiointiin tarvitaan joitakin lakimu-
utoksia. Sopimus on valtioita sitova ja velvoittava. Sen peri-
aatteina ovat laaja syrjäintäkielto ja esteettömyys. Sopimuk-
sen esteettömyysartiklassa todetaan, että sopimuspuolet
toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammai-
sille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn fyy-
siseen ympäristöön, kuljetukseen, tiedottamiseen ja vies-
tintään sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjes-
telyihin ja palveluihin sekä kaupungissa että maaseudulla.
Tämä sisältää muun muassa rakennukset, tiet, kulkuneuvot,
sisä- ja ulkotilat, koulut, asunnot, terveysyksiköt, työpaikat
ja sähköiset palvelut.

Vammaissopimuksen valvonta tulee keskittymään edus-
kunnan oikeusasiamiehen toimiston yhteydessä olevalle Ih-
misoikeuskeskukselle ja sen ihmisoikeusvaltuuskunnalle

”

MÄÄRÄYKSET EIVÄT EDELLYTÄ
UUSIIN ASUNTOIHIN
"OLOHUONEEN KOKOISTA
KYLPUHUONETTA".

sekä oikeusasiamiehelle. Esteettömyyden toteutumatto-
muus johtaa yleensä yhdenvertaisuuslain toteutumatta jää-
miseen.

Asuntojen elinkaari on huomattavan pitkä verrattuna ih-
misen elinkaareen. Asunnon elinkaaren aikana siinä asuu
monta ruokakuntaa ja hyvin monenlaisia ihmisiä. Tavoittee-
na on, että asunto soveltuu mahdollisimman hyvin mahdol-
lisimman monelle, jotta asukkaan vaihtuessa ei tarvitse teh-
dä muutostöitä asukkaan toimintakyvyn takia.

Kirsti Pesola

Ympäristöministeriön selvitys esteettömyyden kustannuksista:

Niina Kilpelä, Johanna Hätönen, Arto Palo ja Tapio
Holopainen: Esteetön kerrostalo tehokkaasti ja
kestävästi. Ympäristöministeriön raportteja 27/2014
(helda.helsinki.fi/handle/10138/144427).

Kenen asialla on rakennusvalvonta?

Sateisena syyskuun iltana Marikahvilaan Helsingissä kokoontui joukko arkkitehtuurista kiinnostuneita keskustelemaan rakennusvalvonnan tulevaisuudesta.

Tapahtuma oli Arkkitehtuurimuseon ja Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen Arkkitehtuurikahvila-keskusteluserjan toiseksi viimeinen tilaisuus. Keskustelua alusti Helsingin rakennusvalvontaviraston virastopäällikkö **Lauri Jääskeläinen**.

Erilaista eri kunnissa

Rakennusvalvonta on osa kunnallista itsehallintoa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään luottamushenkilö ja rakennus-tarkastaja. Kuntien välinen yhteistyö on kuitenkin sallittua ja perustuu vapaaehtoisuuteen.

Vähintään 40 prosenttia Suomen korjaus- ja uudisrakentamisen volyymista sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Kuitenkin joissain alle 100 000 asukkaan kunnissa on asukasluvuun suhteutettuna jopa kaksi kertaa paremmat rakennusvalvonnan resurssit kuin sitä suuremmissa kunnissa.

Helsingin rakennusvalvonnan nykyiset resurssit vastaavat 1900-luvun alkuvuosina rakennusvalvontaa kehittäneen arkkitehti **Mauritz Gripenbergin** laatimaa mitoitusta: yksi rakennustarkastuksen henkilötyövuosi per 5 000 asukasta.

Rakennusvalvontaan liittyy usein väärinkäsityksiä. Rakentamisen luvanvaraisuus vaihtelee kunnittain, eikä kaikki rakentaminen vaadi lupaa. Kuntien rakennusjärjestykset ja laista tehtyt tulkinnot vaihtelevat myös ajan mukaan.

Rakentamisen laadusta vastaa aina ensisijaisesti rakentamiseen ryhtyvä, hänen valitsemansa suunnittelijat ja työnjohto. Rakennusvalvonnalle riittää lain vähimmäisvaatimus eli turvallisuuden ja terveellisuuden toteutuminen.

Rakennusvalvonnan keinovalikoima on rajallinen. Sillä ei ole sakotusoikeutta, joten tehokkain laiminlyönteihin käytettävissä oleva keino on rakennustöiden keskeyttäminen.

Tehtävät, arvot ja tavoitteet laista

Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus määrittelevät rakennusvalvonnan tehtävät, arvot ja tavoitteet. Rakennusvalvonta valvoo kaavojen noudattamista, huolehtii lupien käsittelemisestä ja valvoo rakennetun ympäristön ja rakennusten kun-

TIINA EKOSAARI

Lauri Jääskeläinen.

RAKENNUSVALVONTA ON PALVELUA, LUOVAA YHTEISTYÖTÄ, TUNNUS-TUKSEN ANTOA JA ENNEN KAIKKEA OIKEIDEN ARVOJEN TUOTTAMISTA.

nossapitoa ja hoitoa. Ohjenuoraksi laki antaa tarkemmin määrittelemättömän yleisen edun. Rakentamisen tulee soveltua ympäristöön ja maisemaan sekä olla kaunista ja sopusuhtaista. Säädöksissä mainitaan muun muassa turvallisuus, terveellisyys, kauneus ja käyttökelpoisuus sekä hyvä rakennustapa.

Laki jättää tilaa tulkinnoille ja poikkeamisille. Lähes kaikesta voidaan poiketa – ei kuitenkaan suunnittelijoita ja työnjohtoa koskevista pätevyys- ja kelpoisuusvaatimuksista.

Suunnittelijoiden ja työmaan johtohenkilöiden kelpoisuus arvioidaan hankekohtaisesti, tehtävien vaativuuden mukaan. Maailmalla käytetty keskitetty pätevyys auktorisointi vähentäisi kunnallista vaihtelua. Helsingissä rakennusvalvontaviranomainen käsittelee vuosittain noin 3 000 luvitettua hanketta ja arvioi vielä suuremman määrän kelpoisuuksia.

Sähköinen arkistointi ja asiointi kehittyvät ja muuttavat toimintatapoja. Lupaharkinnan tulisi kuitenkin aina perustua yksittäiseen tilanteeseen ja paikkaan, ja viranomaisen paikallistuntumus ja paikallakäynti ovat tärkeitä. Jos huolellisen har-

kinnan tarve hämärtyy, voi lupaharkinnan ”automati-sointi” johtaa laadun huononemiseen.

Suurissa kunnissa rakentamisen kauneutta arvioi-daan yleensä neuvottelukunnissa. Neuvottelukuntien väitetään usein hidastavan ja hankaloittavan rakenta-mista, mutta rakennusvalvonnan näkökulmasta ne aut-tavat ja helpottavat lain edellyttämää harkintaa. Niin neuvottelukunnat kuin muutkin rakennusvalvonnan yhteistyötahot – muun muassa pelastusviranomaiset ja museot – ovat rakennusvalvonnassa yleensä lausun-nonantajan asemassa.

Polveilevaa keskustelua

Alustuksen jälkeen tilaisuudessa käytiin lyhyt keskuste-lu. Arkkitehti **Päivi Jukola** kyseli 3D-tulostuksen vaiku-tuksesta prosesseihin. Jääskeläisen mukaan merkityk-sellistä on ollut EU:n rakennustuotedirektiivin ja nyt-temmin rakennustuoteasetuksen myötä tavoiteltu ra-kennusmateriaalien vapaa liikkuvuus. Se, miten mate-riaalit tuotetaan, on sen rinnalla pieni muutos. Raken-nusmateriaalien tulee täyttää normit.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen toiminnanjohtaja **Tiina Valpola** uumoili, että rakennusvalvonnan maine on todellisuutta konservatiivisempi. Myös Jääskeläinen muistutti viimeaikaisista väliaikaisista rakennelmista: Esplanadin paviljongit ja Havis Amanda -patsaan hotel-li mainittiin. Nämäkin olisi voitu estää normatiivisella harkinnalla.

Rakennusneuvos **Aila Korpivaara** kertoi normital-koissa havaitun, että normeja tulkitaan tiukemmin kuin ne on laadittu. Jääskeläisen mukaan normit pahimmil-laan jäykistävät päätöksentekoa: parhaan ratkaisun ha-kemisen sijaan sokeudutaan kaikelle uudelle. Samalla kun karsitaan kelvottomia vaihtoehtoja, karsituiksi tulee sellaisia, jotka ehdottomasti olisivat saaneet toteutua.

Kaupunkikuvaneuvottelukunta on tässäkin paljon vartijana. Keskeistä on neuvottelukunnan kahden arkkitehti-asiantuntijajäsenen valinta. Asiantuntijajäsenet ovat riippumattomia hallintobyrokratiasta, mutta olisi tärkeää, että asiantuntijat sen lisäksi olisivat avarakat-seisia ja kykenisivät näkemään omien mieltymystensä ohi.

Rakennusvalvonta on palvelua, luovaa yhteistyötä, tunnustuksen antoa ja ennen kaikkea oikeiden arvojen tuottamista. Yleisen edun vartijana rakennusvalvonta on kansalaisyhteiskunnan asialla.

Ifa Kytösaho

Pääsuunnittelijan valta-kunnallinen pätevyystentti

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpätevyudet FISE Oy:n pätevydentoteamisjärjestelmään kuuluva pää-suunnittelijan pätevyuden toteamisen valtakunnallinen tentti järjestetään Helsingissä, Oulussa ja Tampereella tiistaina **20.10.2015** kello 13–16. Tentin järjestelyistä vastaa Suomen Arkkitehtiliitto SAFA pääsuunnittelijan pätevydentotea-misjärjestelmän sihteerijärjestönä.

Tentti on tarkoitettu kaikille niille pääsuunnittelijan päte-yyttä hakeville, jotka eivät voi korvata pätevyuden myöntämi-sen edellytyksenä olevaa pääsuunnittelutenttiä kokemuksella.

Tentti koostuu kuudesta kysymyksestä, jotka emerituspro-fessori **Kari Salonen** valitsee niin sanotusta tenttikysymyspan-kista. Päivitetyt tenttikysymyspankki ja kirjallisuusluettelo suositeltavasta pääsuunnittelua koskevasta kirjallisuudesta sekä lisätietoa pääsuunnittelijan pätevyuden toteamisen edel-lytyksistä löytyvät verkkosivuilta www.safa.fi > **Koulutus > Suunnittelijapätevyudet**. Mukaan tenttiin tarvitaan vain kynä ja kumi – muun tarvittavan materiaalin jakaa tentin järjestäjä.

Jotta tentti on suoritettu hyväksytysti, osanottajan tulee vastata kuudesta kysymyksestä valitsemaansa viiteen siten, että jokaisesta kysymyksestä kertyy pisteitä ja että saavutettu-jen pisteiden yhteismäärä on vähintään 60 prosenttia tentin maksimipistemäärästä. Jokaisesta tenttikysymyksestä voi saa-da korkeintaan 5 pistettä, jolloin koko tentin maksimipiste-määrä on 25 pistettä. Hyväksytysti suoritettu tentti on voimas-sa viisi vuotta.

Tentin hinta on 150 € + alv 24 %.

Lisätietoa tentistä ja pääsuunnittelijan pätevyydestä löy-tyy verkkosivuilta www.safa.fi tai pätevyyslautakunnan sihteeriltä Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi ja 041 528 2952.

Ilmoittautumiset tenttiin tulee tehdä maanantaihin **12.10.** mennessä osoitteessa www.safa.fi > Koulutus tai sähköpostit-se osoitteeseen koulutus@safa.fi. Ilmoittautuessasi sähköpos-titse muistathan ilmoittaa laskutusosoitteesi ja tenttipaikka-kunnan.

Tentin järjestämisen edellytyksenä kullakin paikkakunnalla on, että ilmoittautumisia tulee 12.10. mennessä vähintään 10 kappaletta Helsingin tenttiin, 5 kappaletta Oulun tenttiin ja 5 kappaletta Tampereen tenttiin.

Seuraava pääsuunnittelijan valtakunnallinen pätevyys-tentti järjestetään tiistaina 19.4.2016. Asiasta tiedotetaan tar-kemmin lähempänä ajankohtaa.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA

pääsuunnittelijan pätevyuden sihteerijärjestö

KAUPUNKISUUNNITTELUSEMINAARI ARVOKAS KAUPUNKI

KE 14.10.2015
HEUREKAN AUDITORIOSSA

10.00

Ekskursio Tikkurilan keskustaan
mukaan mahtuu 25 ensimmäiseksi ilmoittautunutta

12.00

Seminaarin avaus
Stockholm a Growing City – Hagastaden
Coordination Manager **Svante Torell**,
Hagastaden Project

12.45

Kauniin kaupungin arvo
Professori, Arkkitehti SAFA **Janne Pihlajaniemi**, OY

13.15

Asuntojen hinnat ja kaavoitus
Erikoistutkija, **Tuukka Saarimaa**,
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

13.45

Kahvi

14.15

Kenen Helsinki – Ei kenenkään Helsinki
Arkkitehti **Mikael Sundman**
Tkt, Arkkitehti SAFA **Anssi Joutsiniemi**, TTY

15.00

Joustava kaava – laatua ja tehoa rakentamiseen
Johtava tutkija, Arkkitehti SAFA **Aija Staffans**, Aalto yliopisto
Kaavakehitysjohtaja, Arkkitehti SAFA **Hille Kaukonen**, Skanska Kodit

15.45

Paneeli – Mikä on kaupunkisuunnittelun vastuu?
Yleiskaavapäällikkö, Arkkitehti SAFA **Leena Rossi**, Jyväskylän kaupunki,
Toimitusjohtaja **Ari Pauna**, Suomen Hypoteekkiyhdistys
N.N.

17.00

Tilaisuus päättyy

Hinnat: jäsenet **80 €** / opiskelijat **15 €** / muut **100 €**
Lisätietoa ja ilmoittautuminen www.safa.fi

Designhotellit yksissä kansissa

Kirjauutuus esittelee laajan joukon monenkirjavia, eksklusiivisia tai hienostuneen vähäeleisiä laatuhotelleja maailmalta.

S aksalainen **Claus Sendlinger** perusti noin 20 vuotta sitten niin sanottujen designhotellien ryhmän Design Hotels AG. Se on tähän mennessä kasvanut kattamaan kaikki maanosat. Hotelleilta edellytetään, että ne täyttävät tietynlaiset kriteerit ja ovat omintakeisia ja tiloiltaan korkeatasoisia. Näistä hotelleista on koottu tuore, noin 500-sivuinen teos *The Design Hotels Book* (2015).

Kirja esittelee kaikkiaan 279 designhotellia. Kaikkia yhdistää mielenkiintoinen sijainti, omanlaisensa arkkitehtuuri ja sisustuksellinen tarina tai teema. Merkittävää on, että hotellien huoneluku vaihtelee: toimiva ja asiakkaita houkutteleva – ja siten kannattava – majoitustoiminta ei suinkaan edellytä vähintään 200 huonetta ja kongressisiipiä. Kirja kumoaa monta käsitystä siitä, mitä hotellissa pitää olla, ja tarjoaa vastapainoa varsinkin ketjuhotelliajattelulle.

Eurooppalaisia helmiä

Suurin osa designhotelliryhmään kuuluvista hotelleista on Euroopassa.

Kirjaan on päässyt yksi suomalaishotelli, Helsingin Bulevardilla sijaitseva Klaus K. Runsaasti testattavia löytyy Hampurista, Berliinistä, Münchenistä ja Frankfurtista. Lontoossa sijaitsevia designhotelleja esitellään useita, Pariisistakin seitsemän.

Wienissä pääsee ihaillemaan **Tapiovaaran** raheja The Guesthousessa, joka mainostaa itseään koiraystävällisenä laatuhotellina. Luzernissa vaativinkin viihtyyneen ranskalaisarkkitehti **Jean Nouvelin** suunnittelemassa The Hotelissa, jonka huoneiden kattoja koristavat valtavat valokuvasuurenokset arkkitehdin lempifilmien kohtauksista.

Tukholmassa taidematkailijalle voi suositella Skeppsholmenin kaunista ja rauhallista Hotel Skeppsholmenia, jonka suunnittelusta on vastannut toimisto Claesson Koivisto Rune. Sen teemana on usva, mikä tarkoittaa esimerkiksi pehmeitä, utuisia värejä.

Tyystin erilainen designhotelli on Fabriken Furillen Gotlanissa. Huoneita on vain 18, suunnittelijana **Johan Hellström**. Entiseen kalkkikivilouhokseen ja sen rakennuksiin toteutettuun

hotelliin kuuluu pieniä erakkomajoja, joissa on vaatimaton varustus mutta tunnelmaa sitäkin enemmän.

Edullisimpia eurooppalaisia designhotelleja voi kokeilla jopa noin 80 eurolla per yö. Kalleimpiin kuuluu sen sijaan 240 neliön huoneisto, johon saa loistohotellipalvelun kuin yksityisasuntoon. Tämä Frankfurt am Mainissa sijaitseva Roomers Loft irtoaa 650–7 000 eurolla per yö.

Myös muissa maanosissa, lämpimien vesien äärellä ja Tyyneenmeren rannoilla, on kerta kaikkiaan upeita paratiiseja. Shanghaissa kannattaa katsastaa sekä The Puli että joen äärelle todella rososiin raameihin tehty The Waterhouse – kaksi keskenään täysin erilaista hotellia.

KIRJA KUMOAA MONTA KÄSITYSTÄ SIITÄ, MITÄ HOTELLISSA PITÄÄ OLLA, JA TARJOAA VASTAPAINOA VARSINKIN KETJUHOTELLIAJATTELULLE.

Valikoitu valiojoukko

Järkälemäinen teos on vaatinut kovasti työtä, sekä tekijöiltä että valokuvaajilta. Kirjassa on tietoja suunnittelijoista, huoneiden lukumäärästä ja hintatasosta. Lisäksi kirja sisältää kymmenen muotoilijan, sisustajan tai arkkitehdin haastattelut. Heihin kuuluvat muun muassa **Sir Terence Conran**, **Patricia Urquiola** ja **Piero Lissoni**, arkkitehtuuritoimistot Autobahn, Neri+Hu ja Woha Architects.

Täytyy muistaa, että niissäkin maissa, joissa ei ole ryhmittymään kuuluvia hotelleja, on kiinnostavia, omaperäisiä tai vain kertakaikkisen miellyttäviä majoipaikkoja. Tämä teos on katsoja designhotellien ketjun parhaimmistoon ja sen uusimman kärkeen. Helsingissä kirjan designhotellien tasoa edustavat muun muassa uusi Bulevardin Indigo ja uuden osan huoneiden osalta Scandic Paasi.

Tarja Nurmi

Lisätietoa: www.gestalten.com, www.designhotels.com

Japanilaisen perinteen hienostunut ylistys

Taianomainen japanilainen teehuonekulttuuri vangitsee Arkkitehtuurimuseon syysnäyttelyssä.

Harvoin on ollut yhtä mielenkiintoista kuin seurata taitavien puuseppien, **Akinori Abon** ja **Toru Abon**, työnäytöstä Arkkitehtuurimuseon pienessä, yleisön täyttämässä salissa.

Työnäytös liittyi museon syysnäyttelyyn *Sukiya – japanilainen teehuone*, jonka keskiössä on vuosisatoja vanha puusepäntaito sekä yhtä vanha sukiya-teehuoneiden suunnittelu- ja rakentamiskulttuuri.

Perinne tukeutuu Japanin historiaan, ja sitä ovat olleet luomassa tunnetut teemestarit, kuten **Sen no Rikyū** (1522–1591) ja **Furuta Oribe** (1544–1615). Perinteeseen kuuluu ajatus yksinkertaisuudesta ja rauhasta, mutta taustalla on myös käytännön syitä. Japanin komeimpia metsiä hakattiin aikanaan su-

rutta suurielisen rakentamisen tarpeeseen. Uudempi sykiyakulttuuri lähti siitä, että teehuoneet rakennettiin sellaisesta pienimittakaavaisesta tavarasta, jota oli helposti saatavilla ja työstettävissä.

Suunnittelu- ja rakennusperinteeseen liittyy myös käsittämättömän hienostunut ja suurta perehtyneisyyttä vaativa puusepän- ja käsityötaito.

Estetiikkaa ja kestävyyttä

Näyttely on valintana sikäli yllättävä, että aiheena on aikanaan elitistinen rakentamisen perinne ja yksittäinen rakennustyyppi, teehuone. Asiaa voi toki tarkastella toisinkin: japanilaisissa teehuoneissa näkyy erinomaisesti hallittu ja huolellinen puun ja materiaalin työstäminen ja käyttö, estetiikka sekä luonnon arvostus.

Teehuoneiden rakenteelliset ja käytännölliset ratkaisut taakaavat pienessä mittakaavassa sellaisen ekologisen kestävy-

Sukiya – japanilainen teehuone -näyttely on esillä
15.11.2015 saakka Arkkitehtuurimuseossa.

Lisätietoja näyttelystä ja oheistapahtumista löytyy
osoitteesta www.mfa.fi.

den, joka omassa nykyrakentamisessamme alkaa olla tyystin unohdettu. Perinteeseen kuuluu sekin, että pienet teehuoneet koottiin aina vaivatta saatavilla olevista materiaaleista, kuten puusta, bambusta, ruo'oista, paperista ja savesta. Taiten tehdyistä rakennuksista huokuu myös käsittämätön ammattiylpeys ja estetiikka, niiden näennäisestä vaatimattomuudesta huolimatta.

Tuulahdus aidosta teehuoneesta

Näyttelyä varten museon suureen saliin on rakennettu oikean kokoinen ”riisuttu” teehuone kauniine liukuovineen ja sisäantolulukuineen. Luvan kanssa – ja tietenkin ilman kenkiä – teehuoneeseen saa myös mennä sisälle. Läpinäkyvä runko antaa kuitenkin vain aavistuksen aidon teeseremonian tunnelmasta ja valmiin teehuoneen materiaalisuudesta ja yksityiskohdista, joihin kuuluu esimerkiksi ornamentiikkaa. Siksi saliin on heijastettu myös kuvia valmiista teehuoneista.

Esillä on esimerkkejä erilaisesta puutavarasta, jota teehuoneiden rakenteissa on käytetty, sekä tatamimattoja, väliseiniä, huonekaluja ja malliliitoksia. Pienessä vitriinilaatikossa on esillä taidokkaita, usein korumaisia liukuovien vetimiä: ne saattoivat olla teehuoneen kalleimpia osia. Olennaisessa roolissa ovat erinomaisella huolella ja tarkoin menetelmin valmistetut työkalut. Ne olivat sukiya-puusepille tärkeimpiä kaikista, ja niiden käyttöä havainnollistetaan valokuvien ja kuvituksin.

Pienessä salissa näyttelyä täydentää 40 minuutin elokuva, joka kannattaa katsoa alusta loppuun. Näyttelyyn liittyy monenlaista ohjelmaa, kuten kolme teeseremoniaa avaavaa tapahtumaa ja 28.10. järjestettävä suomalaisen perinnerakentaja **Pekka Huhdan** työnäyte.

Nyt tarkkana: alustavien tietojen mukaan luvassa saattaa olla vielä toinen japanilaisten puuseppämestarien työnäyte, joka ajoittunee näyttelyn loppuvaiheille. Mestari-puusepän perinteisin höylin suorittamissa liikkeissä on taianomaista, tanssijamaista ketteryyttä ja keskittyneisyyttä.

Tarja Nurmi

Yhdyskuntasuunnittelun rekrytointimessut tulevat

Toiset yhdyskuntasuunnittelun rekrytointimessut

***Mistä leipä lähtee II?* järjestetään keskiviikkona**

18.11.2015 kello 13 lähtien Startup Saunassa Otaniemessä (Betonimiehenkuja 3 D).

Yhdyskuntasuunnittelun uudistuminen tarjoaa nuorille ammattilaisille ja alan opiskelijoille kiinnostavia ja uudentyyppisiä tehtäviä. Yhdyskuntasuunnittelija kuuluu modernin maailman asiantuntija-ammatteihin. Kaupunkien kehittäminen on yhtä hyvin luovaa maankäytön ja paikkojen suunnittelua, yhdyskuntarakenteen älykkään kasvun tukemista kuin arjen organisointia ja paikkojen brändäämistä. Toiminta on paljolti myös yhteistyötä.

Lähivuosina pääkaupunkiseudun kasvusopimukset liisäävät kuntien kaavoitustarpeita. Yleinen etu suunnittelun lähtökohtana ei ole kuitenkaan kadonnut minnekään, vaikka sen määrittymistavat muuttuvatkin. Yhdyskuntasuunnittelijat ovat yleensä moniosaajia, joilla on hallussaan myös jonkin alan erityisosaamista. Varsinkaan pienillä paikkakunnilla ei aina ole ollut helppoa löytää ammatillisesti päteviä ihmisiä yhdyskuntasuunnittelijoiksi.

Jotta nuoret ja työnantajat kohtaisivat toisiaan entistä paremmin, Yhdyskuntasuunnittelun seura YSS ry järjestää jo toiset yhdyskuntasuunnittelun rekrytointimessut *Mistä leipä lähtee II?* SAFA ja sen yhdyskuntasuunnittelun toimikunta ovat mukana tapahtumassa yhteistyökumppaneina. Viime vuonna tapahtumaan osallistui parisensataa kiinnostunutta kävijää. Työnantajia edustivat niin pääkaupunkiseudun kunnat, kehyskunnat, keski-suuret kaupungit kuin myös alan merkittävät konsulttitoimistot ja järjestöt.

Nousevalla sukupolvella on mahdollisuus saada tapahtuman antina arvokkaita vinkkejä siitä, mihin suunnata omat askeleensa, kun taas työnantajat pääsevät profiloitumaan nuorten mielissä. Työnantajat voivat osallistua tapahtumaan maksua vastaan.

Lisätietoa tapahtumasta löytyy YSS ry:n verkkosivuilta www.yss.fi, tai sitä antaa YSS ry:n puheenjohtaja Jouko Riipinen (jouko.riipinen@fcg.fi) tai seuran sihteeri Mikko Laukkanen (yss@yss.fi).

Hilkka Lehtonen

TkT, arkkitehti SAFA, YSS ry:n varapuheenjohtaja

Leena Jaskanen

Lupapiste arkkitehdin apuna

Lupapiste on sähköinen neuvonta- ja lupapalvelu, jossa hoidetaan keskeisimpiä rakennetun ympäristön lupia. Arkkitehdeille palvelu tarjoaa apua lupien hakemiseen sekä niiden käsittelyyn ja myöntämiseen rakennusvalvonnan puolella.

Lähes kaikki Suomen kunnat tarjoavat Lupapisteessä neuvontapalvelua. Neuvontapalvelusta voi kysyä neuvoa mihin tahansa rakennushankkeen lupa-asiointia koskevaan kysymykseen. Hankkeen edetessä varsinaiseen luvanhakuvaiheeseen Lupapiste kertoo palvelun käyttäjälle hankkeen luvanvaraisuudesta ja mahdollisesti tarvittavista liitteistä ja selvityksistä.

Yli 50 kuntaa käyttää jo Lupapistettä myös lupien hakemiseen ja käsittelyyn, ja noin 40 kuntaa on siirtymässä palvelun käyttöön. Kaikki hankkeen osapuolet voivat hoitaa ja seurata käsittelyä koko lupaprosessin ajan. Yli 20 kuntaa ja kaupunkia on osallistunut palvelun kokeiluun ja kehittämiseen pilottityöryhmässä.

Sähköisten lupahakemusten määrä kasvussa

Yksi Lupapisteen pilottiryhmän jäsen on Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirasto. Se kokeilee palvelua muutos- ja toimenpidelupien sekä työnjohtaja-asoiden käsittelyssä.

Arkkitehti **Leena Jaskanen** käsittelee ja myöntää muutos- ja toimenpidelupia rakennusvalvontaviraston kaupunkitilayksikössä.

– Olemme saaneet puolessa vuodessa yli 500 sähköistä neuvontapyyntöä ja lupahakemusta. Määrä kasvaa koko ajan, ja se on meidänkin etumme, Jaskanen kertoo ja toteaa pääsuunnittelijoiden pikkuhiljaa kiinnostuvan sähköisestä asiointikanavasta.

Helsingissä tehdyt havainnot vastaavat valtakunnallista trendiä. Tänä vuonna palvelussa on tehty jo reilut 16 000 lupahakemusta.

Uusia toimintatapoja rakennusvalvontaan

Kaikki kulloisenkin lupa-asian osapuolet voivat seurata luvan käsittelyä milloin tahansa omalta päätteeltään. Viranomaisen on helppo pyytää lisäselvityksiä luvan hakijalta, ja viranomaisen apu on nopeasti hakijan saatavilla. Lupakäsittelijän kans-

sa käytävää ennakkoneuvottelua sähköinen järjestelmä ei kuitenkaan korvaa.

– Sähköinen lupakäsittely voi sujuvoittaa työtämme, kun uusi järjestelmä ja sen käyttöön liittyvät muutokset on omaksuttu. Siinä missä paperinen hakemus liitteineen kulki pöydältä ja hallintokunnasta toiselle, voivat hankkeen osapuolet nyt osallistua reaaliaikaisesti omalta tietokoneeltaan. Lupaprosessin tarkkuus paranee, kun mahdolliset virheet näkyvät välittömästi kaikille, Jaskanen kertoo.

Helsingissä etsitään uutta tapaa työskennellä lupahakemusten äärellä.

– Lupasihteeri tarkistaa ensin, että hakemuksessa on kaikki teknisesti kunnossa. Kun avaan lupahakemuksen, keskityn sen sisältöihin. Jos kaikki on kunnossa, voin siirtyä jouhevasti päätöksentekovaiheeseen tai ryhtyä pyytämään puuttuvia tietoja tai tarkistamaan ristiriitaisuuksia.

Helsingin kaupungissa varsinaiset lupapäätökset tehdään erillisessä taustajärjestelmässä. Lupapisteen etuihin luetaan sen keskusteleminen muiden järjestelmien kanssa: Lupapistestä tiedot siirtyvät sellaisinaan suoraan erilaisiin taustajärjestelmiin.

Helsingissä päätös sähköisen lupajärjestelmän laajamittaisesta hankinnasta tehdään loppuvuoden 2015 aikana.

Lupapisteen myötä tulostimet saavat huokaista. Esimerkiksi Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirastossa Lupapisteen kautta käsitellyistä lupahakemuksista tulostetaan päätöksentekoa varten vain itse hakemus sekä päätös allekirjoitettavaksi. Lisäksi virasto hyödyntää Lupapisteen kopiolaitostoimintaa ja tilaa asiakkaan puolesta pääpiirustussarjat arkistoinnin ja asiakkaan käyttöön.

Taina Kerttula

Lisätietoa: www.lupapiste.fi

Sähköinen asiointi Lupapisteessä

Tunnistautuminen

- Ensimmäisellä käyttökerralla palveluun rekisteröidytään verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.
- Jatkossa palveluun kirjaututaan käyttäjätunnuksella (sähköpostiosoite) ja salasalla. Käyttö on maksutonta.
- Luvanhakijaorganisaatiot voivat rekisteröidä itselleen yritystilin, jolloin kaikkia hankkeita hallinnoidaan yhdessä työtilassa pääkäyttäjän jakamilla oikeuksilla.

Tietoturva

- Lupapisteeseen tallennettuja tietoja ja piirustuksia säilytetään Suomessa palveluntarjoajan, Solita Oy:n, omistamilla palvelimilla.
- Palveluun tallennetut tiedot varmuuskopioidaan joka yö. Varmuuskopioita säilytetään kaksi viikkoa. Oman tietokoneen asianmukaisesta varmuuskopioinnista on kuitenkin syytä huolehtia.
- Palveluntarjoaja asentaa päivityksiä sekä seuraa kirjautumistietoja. Jos kirjautumisissa ilmenee jotain epäilyttävää, palveluntarjoaja saa siitä välittömästi hälytyksen.

UNIIKKI RYJYTYLATEOS

Ryjytilateos toimii intensiivisenä katseenvangitsijana ja luo ainutlaatuista tunnelmaa kolmiulotteisuudellaan.

Se käy vuoropuhelua arkkitehtuurin erityispiirteiden kanssa ja voidaan sovittaa paikkaansa myös erilaisia muotoja myötäillen. Tilatekstili voi olla ilmeeltään graafisen eleeton tai runsaan kuviollinen tai se voi olla sommittelultaan täysin vapaa.

Tilatekstili toimii aina myös akustisena elementtinä, vaimentaen kaikua ja pehmentäen tunnelmaa.

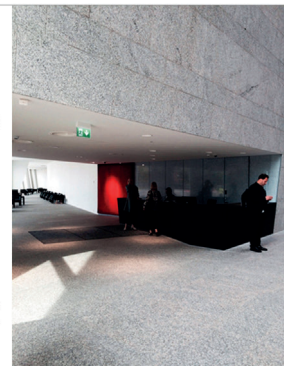
Kerromme mielellämme lisää ryjytilatekstiilin mahdollisuuksista, joten ota yhteyttä:

Suomen Käsityön Ystävät Oy /
Sirpa Linnanmäki p. 050 576 6122
sirpa.linnanmaki@kasityonystavat.fi

www.kasityonystavat.fi

SUOMEN
KÄSITYÖN
YSTÄVÄT

Tiedettä vai taidetta?

Grimshaw Architects
Fulton Center New
Yorkissa.

Arkkitehtuuri materialisoituu tekniikan ja insinööritieteiden avulla – mutta taiteessa on arkkitehtuurin sielu.

A rkkitehtuuri luokitellaan yleisesti taiteiden joukkoon, sillä sen ajatellaan muokkaavan vahvasti kulttuuriperintöämme ja kansallista identiteettiämme. Myös opetus- ja kulttuuriministeriö listaa arkkitehtuurin taiteen ja kulttuurin alojen joukkoon. Linjauksen mukaisesti Taiteen edistämiskeskus (Taike) luokittelee arkkitehtuurin taiteeksi ja jakaa vuosittain arkkitehteille taiteilija-apurahoja ja avustuksia arkkitehtuurihankkeisiin. Myös Suomen virallinen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma korostaa arkkitehtien taiteellisen työn merkitystä.

Huolimatta siitä, että valtiovalta määrittelee arkkitehtuurin merkittäväksi taiteenalaksi, maamme koulutuspoliittinen lainsäädäntö määrittää arkkitehtuurin ja maisema-arkkitehtuurin yhdeksi teknistieteellisistä aloista. Tämä heijastuu myös arkkitehtuurin koulutuksen suhteelliseen rahoitusosuuteen.

Suomalainen arkkitehtikoulutus on perinteisesti hyvin taidepainotteista ja vahvasti käytäntöön ja yhteiskuntaan suuntautuvaa. Suomalaiset arkkitehdit koulutetaan pääsääntöisesti ratkomaan haastavia suunnitteluongelmia, jotka vaativat paitsi teknistä osaamista myös vankkumatonta taiteellista nä-

kemystä – tämä kaikki suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimiseksi ja laadukkaan ympäristön turvaamiseksi.

Teknistieteellisyyden ongelma

Perinteisesti luokitus teknistieteelliseksi alaksi ei ole arkkitehtien taiteellisia ponnisteluja hidastanut, mutta yliopistojen viimeaikaisen kehityksen valossa asia on muuttunut ongelmalliseksi. On käyty vilkasta keskustelua tieteellisestä ja taiteellisesta tutkimuksesta ja näiden kehittämisestä rinnakkain. Ihmetystäkin on herättänyt se, miksi taiteellisen arkkitehtuuritutkimuksen kehitys on vuosia ollut pysähtyneessä tilassa.

Syy on lopulta selvä ja yksinkertainen: nykyinen lainsäädäntö rajaa taiteellisen tutkimuksen arkkitehtuurin alan ulkopuolelle. Teknistieteellisillä aloilla edellytetään tieteellistä väitöskirjaa, eikä arkkitehtuurin alalla tehtyihin väitöskirjoihin voi näin ollen sisällyttää taiteellista tai suunnitelmaosuutta – toisin kuin taidealoilla.

Arkkitehtuurin listaus teknistieteellisiin aloihin on ongelmallista myös suhteessa yliopistojen nykyiseen professorien rekrytointipolitiikkaan. Professorien tehtäviin edellytetään yhä useammin tohtorintutkimtoa, mikä istuu huonosti suomalaisen arkkitehtuuriperinteeseen. Kun tutkimusta voi tehdä vain tieteellisistä lähtökohdista, professorihauista karsiutuvat ulos ne taiteellisesti pätevät ehdokkaat, jotka voisivat osaamisellaan turvata arkkitehtuuriperinteen jatkumisen.

GREEN CELEBRATION

– Syksyn kovimmat kestävän rakentamisen puhujat!

22.10. Vanha ylioppilastalo | » greencelebration.fi

Mukana Kasper Guldager Jensen (3XN)
– *Exploring Circular Sustainability*
Lisäksi mm. Nils Kok (GRESB), MEP Sirpa Pietikäinen ja Pure Waste Textiles

GREEN BUILDING COUNCIL FINLAND

Granlund

RAMBOLL

SWECO

SITO

TAITEELLISEN TYÖN POISSULKEVA
TUTKIJAN URA HOUKUTTELEE VAIN
TIETTYÄ OSAA ARKKITEHDEISTA.

Haitallinen pesäero

Suomalainen koulutuslainsäädäntö onkin arkkitehtuurin osalta auttamatta vanhentunutta. Koulutus valmentaa huonosti tieteellisen tutkimuksen tekoon, eikä sujuvaa polkua diplomityöstä tohtorintutkintoon ole tarjolla. Valmistunut arkkitehti joutuu opettelemaan tutkijantaitoja alkeista lähtien, ja taiteellisen työn poissulkeva tutkijan ura houkuttelee vain tiettyä osaa arkkitehdeista.

Mikäli arkkitehtuuria ei listata yhdeksi taiteenalaksi myös koulutuslainsäädännössä, alan monipuolista kehitystä ei voida taata. Taiteellisesti tai suunnitteluun orientoituneet ammattikunnan edustajat eivät näe mielekkääksi ponnistella kohti tohtorintutkintoa, kun omaa taiteellista työtä ei voi hyödyntää akateemisessa tutkimuksessa. Koulutuksen ja käytännön mukanaan tuoma ammattitaito ei pääse tutkijana toteutumaan, koska akateeminen tutkimus ei kohdennu taiteellisen työn ja suunnitteluratkaisujen laadun edistämiseen.

Kansainvälisiä esimerkkejä taiteellisesta tutkimuksesta arkkitehtuurin alalla ei ole vaikea löytää. Jo pelkästään Britanniassa Royal College of Art, AA School of Architecture ja Bartlett School of Architecture kouluttavat arkkitehtuurin tohtoreita, joiden opinnäytteet sisältävät taiteellisia osuuksia. Siellä ei myöskään tehdä pesäeroa taiteellisen ja tieteellisen tutkimuksen välille: tekniikan, taiteen tai filosofian tohtoreita ei listata erikseen, vaan kaikki tohtorintutkinnot ovat yleisesti nimikkeeltään Ph.D. (ala merkitään sulkuihin).

Uudistumisen monet edut

Teknistieteellinen tutkimus muodostaa vahvan rungon alamme akateemisessa kentässä – mutta tällä hetkellä se on ainoa tie. Tekniikkaa ei tule eikä tarvitse rajata pois arkkitehtuurin tutkimuksesta, mutta diversiteetti on sallittava. Käytännön työssä taide ei sulje pois tekniikkaa eikä tekniikka taidetta – vaikka koulutuksen nykyinen lainsäädäntö niin tekeekin.

Arkkitehtuurin luokittelu taiteelliseksi koulutuslalaksi ei rajoittaisi teknistieteellisen tutkimuksen tekemistä arkkitehtuurin alalla. Monialaisuus on joka tapauksessa tullut yliopistoihin jäädäkseen, ja sen edistämiseksi tehdään jatkuvasti systemaattista ja pitkäjänteistä työtä.

Taidealaksi tunnustaminen sen sijaan mahdollistaisi ja tunnustaisi virallisesti arkkitehtuurin taiteelliset ulottuvuudet, laajentaisi alamme tutkimuksen kenttää ja parantaisi monialaisen työskentelyn mahdollisuuksia. Vanhentunut koulutuslainsäädäntö vaarantaa alamme monipuolisen kehityksen ja koko suomalaisen arkkitehtuurin korkean laadun.

Saija Hollmén

Kirjoittaja on arkkitehti ja rakennussuunnittelun lehtori, joka valmistelee opintovapaalla väitöskirjaa Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitokselle.

Townhouse – Uusi suomalainen unelmakoti?

Katutalo, omaboksitalo, citytalo, likitalo, lähitalo ja monia muita. Kun keväällä 2014 järjestetyn *Townhouse?*-seminaarin yleisöltä pyydettiin suomenkielisiä nimehdotuksia townhouselle, saatiin pitkä lista uudissanoja. Voisiko tästä talotyyppistä olla kaupunkilaisten unelmakodiksi?

Rakkaalla lapsella on monta nimeä, mutta toistaiseksi townhouse on lähinnä kaavoittajien ja arkkitehtien sydämissä. Talotyyppin mahdollisuuksia on käsitelty useissa raporteissa, joista on kuitenkin puuttunut asukasnäkökulma. Aalto-yliopiston *Uusi suomalainen unelmakoti* -tutkimuksessa selvitettiin, miten townhouse voisi vastata erilaisten kotitalouksien asumistarpeisiin.

Tutkimusaineisto koostui asiantuntijahaastatteluista, kyselystä ja työpajoista. Koko prosessia ohjasi tavoite tutkimustiedon jalkauttamisesta käytäntöön: mitkä tekijät askarruttivat townhouse-asumisen parissa työskenteleviä suunnittelijoita, tutkijoita ja muita asiantuntijoita, ja miten ne sovitetaan yhteen asumistoiveiden kanssa?

Yhteistiloja ja elämäntyyliyhmiä

Kyselyssä townhouse pilkottiin suunnittelun kannalta merkityksellisiin osatekijöihin. Esimerkiksi näkemyksiä monikerroksisuudesta selvitettiin väittämällä, jotka koskivat asuintilojen erilaisia käyttömahdollisuuksia, arjen sujuvuutta ja yksityisyyttä. Itse townhouse-talotyyppi esiteltiin vasta kyselyn lopuksi.

Kyselyn vastaajat tavoitettiin kolmen levityskanavan kautta. Pääaineisto koostui verkkopanelisteista (n=1214), joista 56 prosentille townhouse sopisi hyvin tai melko hyvin.

Kyselyyn sisällytettiin myös yhteistilat. Puolet townhouse-myönteisistä vastaajista oli kiinnostuneita yhteistiloista vain siinä tapauksessa, että ne olisivat varattavissa kotitalouden yksityiseen käyttöön. Toisaalta jopa viidennes townhouse-myönteisistä olisi valmis tinkimään asuinneliöistä, mikäli käytössä olisi erilaisia yhteistiloja.

Talotyyppi kiinnosti paitsi ensisijaiseksi kohderyhmäksi kaavailtuja lapsiperheitä myös yhden ja kahden hengen kotitalouksia. Kyselyssä tunnistettiin neljä elämäntyyliyhmiä, jot-

Graafinen ilme: Anna Ratia

KAIKKIA YHTEISTILAT EIVÄT HOUKUTTELE, MIKÄ KUVAA HYVIN ASUMISTOIVEIDEN ERILAISTUMISTA.

ka kertoivat vastaajien asenteesta paikallisyhteisöllisyyttä ja asuinalueen urbaanisuutta kohtaan. Elämäntyyliyhmiä auttavat tunnistamaan, miten erilaiset townhouse-alueet ja talotyyppin variaatiot sopivat erilaisille asukastyypeille.

Suunnittelupelin pyörteissä

Työpajoissa käsiteltiin neljää kyselyn tulosten kiteyttämää teemaa: 1) **ulkotilojen mahdollisuudet**, 2) **yksityisen ja julkisen tilan suhde** yhteistilat mukaan lukien, 3) **typologia** ja 4) **muunneltavuus**. Aineistoa kerättiin suunnittelupelin avulla.

Kaikissa seitsemässä työpajassa nousi esiin eri tavoin toteutettu muunneltavuus. Esimerkiksi yhden hengen kotitalouksista muodostetut ryhmät jakoivat oma-aloitteisesti monikerroksisen talokakun useampaan pienempään huoneistoon. Ratkaisu poikkeaa pienkerrostalosta esimerkiksi siinä, miten muutaman kotitalouden yhteiskäytössä olevien ulkotilojen, myös kattoterassin, käyttö suunniteltiin.

Kerrottiin ideoitiin mutkattomasti myös eri tavoin jaettuina tiloina. Kaikkia yhteistilat eivät houkuttele, mikä kuvaa hyvin asumistoiveiden erilaistumista. Kiinnostus yhteistiloihin on

QUO VADIS ARCHITECTURA?

11th Nils Erik Wickberg lecture

09.10.2015 15:00 - 18:00

OTAKAARI 1 - MAIN BUILDING, LECTURE HALL C

Architect, historian, critic

Kenneth Frampton

Hommage á Finlandia

Finnish Architecture and
the Unfinished Modern Project

Interview by professors

Taisto H. Mäkelä, University of Colorado
Aino Niskanen, Aalto University

Wine and refreshments in the lobby

esimerkki siitä, miten kyselystä saadut tulokset täsmentyivät konkreettisen suunnittelutehtävän äärellä.

Asukastiedon kerääminen suunnittelupelin avulla onnistui yli odotusten. Asumistoiveet olivat usein kohtuullisia, vaikka suunnitteluratkaisujen hinnanmuodostus ei ollut pelissä mukana. Toisaalta hieman villit ja suunnittelulainsäädännöstä piittaamattomat ratkaisut kertoivat siitä, mitä voisi olla, jos saisi olla.

Pelin jatkokehittelyn ja laajemman käytön haasteena on asumisen ja elinympäristöjen suunnittelun kontekstisidonnaisuus. Suunnittelupelit suunnitellaankin tapauskohtaisesti.

Lisää tietoa kaupunkilaisille

Uusi suomalainen unelmakoti -tutkimus on osa Aalto-yliopiston monivuotista *Habitat Components – Townhouse* -hanketta, ja sen pohjalta on tarkoitus kehittää erilaisia townhouse-konsepteja. Tulokset johdattavat pohtimaan sitä, miten townhouse-asumisen mahdollisuuksia tulisi esitellä kaupunkiasumisen vaihtoehtoista kiinnostuneille. Moni tietää suurin piirtein, mistä on kyse, mutta harva tietää, miten moneksi town-

house taipuu eri tavoin kaavoitetuilla alueilla.

Kiinnostus on nyt tunnistettu. Jatkossa voimavarat voisi laittaa erilaisten toteutus- ja tuotantotapojen sujuvoittamiseen ja vaihtoehtoista tiedottamiseen. Omatoimirakentajilta vaaditaan jatkossakin viitseliäisyyttä, mutta palkinto voi olla melkoinen. Asiantuntijahaastatteluihin osallistuneen arkkitehdin sanoin: "Townhouse on vaikea, mutta onhan se kameran kiva."

Anne Tervo

Kirjoittaja on asuntosuunnittelun lehtori ja Uusi suomalainen unelmakoti -tutkimusryhmän jäsen.

Uusi suomalainen unelmakoti? Asukasnäkökulma townhouse-asumiseen -raportti löytyy osoitteesta
aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/17507.

KOTIMAA

SYYS-LOKAKUU

27.9.2015 klo 12–14

Martti, IV ja V kaupunginosat, arkkitehtuurikierros

Martinkirkko, Turku.

Martin asuntoalue IV ja V kaupunginosissa koostuu 1920-luvulla rakennetuista klassistisista puutaloista sekä 1940–1950-lukujen kerrostalorakentamisesta, jota suunnittelivat eturivin arkkitehdit, kuten Aarne Ervi ja Aulis Blomstedt. Lähtö Martinkirkolta. Kävely kestää noin kaksi tuntia.

• [facebook.com/TurunSeudunArkkitehtuuriopas](https://www.facebook.com/TurunSeudunArkkitehtuuriopas)

7.10.2015 klo 17–19

Kampin nimistöilta

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Keitit ovat Salomo, Olavi ja Jaakko? Nimistönsuunnittelija Johanna Lehtonen valottaa Kampin virallisen sekä hiukan myös epävirallisen nimistön taustoja.

• laituri.hel.fi

21.10.2015 klo 17–19

Kampin museoilta

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Laituria ympäröi useampi kulttuuri-toimija. Museoillassa Helsingin taidemuseo ja Amos Andersonin taidemuseo esittelevät toimintaansa ja tulevaisuuden suunnitelmiaan.

• laituri.hel.fi

22.10.2015 klo 17.30–22.00

Green Celebration 2015

Vanha ylioppilastalo, Mannerheimintie 3, Helsinki.

Green Building Council Finlandin tapahtumassa juhlistetaan kestävän rakentamisen onnistumisia. Yksi tilaisuuden kansainvälisistä huippuhuujista on Kasper Guldager Jensen tanskalaisesta 3XN-arkkitehtitoimistosta. Jensen pohtii, miten arkkitehtuuri ja suunnittelu saadaan toteutamaan suljetun kierron periaatteita ja miten tämä ajattelu tulee muokkaamaan tulevia rakennuksia.

• greencelebration.fi

22.–24.10.2015

Arkkitehtuurin tutkimuspäivät 2015

Aalto-yliopisto, Otaniemi, Espoo.

Jo seitsemänsien arkkitehtuurin valtakunnallisten tutkimuspäivien teemana on ARCHI+TECTONICS – Archi-

ecture, Communities and Cities under Change. Tapahtuman järjestää Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitos yhteistyössä Tampereen teknillisen yliopiston arkkitehtuurin laitoksen ja Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunnan kanssa.

30.–31.10.2015

The North as a Meaning in Design and Art

Kulttuuritalo Korundi, Lapinkävijäntie 4, Rovaniemi.

Lappi oli Tapio Wirkkalle ja tämän vaimolle Rut Brykille läpi elämän tärkeä paikka, toinen koti, johon palattiin maailmalta. Seminaari käsittelee Lapin ja pohjoisen merkitystä eri taiteilijoiden tuotannolle ja elämälle sekä paikallisen muotoilu- ja taidekentän kehitykselle.

• www.korundi.fi

NÄYTTELYT

SYYS-LOKAKUU

23.9.–17.10.2015

Weltstadt – kenen kaupunki?

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Goethe-instituutin kuratoima kokonaisuus pureutuu maailman kaupungeissa käynnissä olevaan muutostilaan. Näyttelyn on tarkoitus herättää keskustelua esimerkiksi maahanmuutosta, sosiaalisesta eriarvoistumisesta sekä väestöennusteiden häilyvyydestä. Torstaina 24.9. klo 16–18 pidetään näyttelyopastus ja keskustelutilaisuus kaupunkiaktivismista Helsingissä.

• laituri.hel.fi

–31.10.2015

Città dei morti – Kuolleiden kaupunki

Alvar Aallon ateljee, Tiilimäki 20, Helsinki.

Näyttely esittelee Alvar Aallon toteuttamattomia hautausmaa- ja siunauskappelisuunnitelmia. Suunnitelmien välityksellä avautuu palanen tunteuttomampaa Aaltoa.

• www.alvaraalto.fi

–1.11.2015

Artifact Beyond – Design in China Now

Designmuseum, Korkeavuorenkatu 23, Helsinki.

Näyttely esittelee kattavan joukon kiinalaisia muotoilijoita ja käsityöläi-

siä. Kiinalaisessa nykymuotoilussa yhdistyvät vahvasti käsityötaito ja vanha kiinalainen perinne. Yllättävät tekniikat ja materiaalit tekevät arkipäivän esineistä mielenkiintoisia – kiinalainen muotoilu hätkähdyttää monipuolisuudellaan sekä uutta ja vanhaa sekoitettavalla kekseliäisyydellään.

• www.designmuseum.fi

–28.11.2015

Kamppi – IV kaupunginosa

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Näyttelyssä esitellään Kampin kaupunginosa Baanalta Bulevardille ja luodaan katsaus alueen rakennuksiin, historiaan ja tulevaisuuden suunnitelmiin. Näyttelyn ohjelmasta on järjestetty keskiarkekoisin klo 17.

• laituri.hel.fi

30.10.2015–28.2.2016

STILL / LIFE – Tapio Wirkkala Retrospective Exhibition

Kulttuuritalo Korundi, Lapinkävijäntie 4, Rovaniemi.

Wirkkalan juhluvuden päänäyttely juhlistaa Wirkkalan pitkäa uraa muotoilun ja taiteen saralla. Näyttely on Wirkkalan vuoropuhelu tämän hetken taiteilijoiden ja luovien tekijöiden kanssa. Näyttelyssä nähdään myös suunnitelmia ja projekteja, jotka eivät toteutuneet.

• www.korundi.fi

ULKOMAAT

SYYS-LOKAKUU

–18.10.2015

TAB 2015 – Tallinnan arkkitehtuuribiennaali

Järjestyksessään kolmas kansainvälinen arkkitehtuurifestivaali esittelee paikallisia arkkitehtuurikulttuureja, ajankohtaisia arkkitehtuurin ilmiöitä ja arkkitehdin ammatin tulevaisuutta. Tämänvuotinen tapahtuma keskittyy muutoksiin, haasteisiin ja mahdollisuuksiin, joita kaupungit ja niiden asukkaat kohtaavat koko ajan kehittyvässä maailmantilanteessa. Tallinnasta tulee tapahtuman ajaksi tulevaisuuden kaupunkien testikenttä.

• www.tab.ee

ARKKITEHTUURIMUSEO
FINLANDS ARKITEKTURMUSEUM
MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE

ti-su 11–18 ke 11–20
Kasarmikatu 24 Helsinki
puh. 09 85675100

sisäänpääsy 8/4/0 €
yhteislippu Designmuseon
kanssa 12 €

mfa.fi
Facebook
Twitter

OPEN CALL

NEW QUESTIONS REQUIRE
NEW SOLUTIONS

/

UUDET KYSYMYKSET VAATIVAT
UUSIA RATKAISUJA

AVOIN ARKKITEHTUURIKILPAILU

Arkkitehtuurimuseo järjestää avoimen, anonyymin suunnittelukilpailun, jossa etsitään asumisen ratkaisuja turvapaikanhakijoille pohjoisessa ympäristössä.

Kilpailun tulosten pohjalta luodaan Suomen paviljongin näyttely Venetsian Arkkitehtuuri-biennaaliin vuonna 2016.

Vuonna 2016 Venetsian arkkitehtuuri-biennaalin kuratoi chileläinen arkkitehti Alejandro Aravena. Biennaalin teema *Reporting from the front* kutsuu arkkitehteja aktiiviseen vastuunkantoon yhteiskunnassa.

Kysymys väliaikaismajoituksesta on akuutti. Siihen kaivataan kipeästi ratkaisuja myös Suomessa. Kilpailuehdotukset teeman ympäriltä luodaan nopeasti. Väliaikaismajoitusta tarkastellaan laajemmassa asumisen kontekstissa.

Lisätiedot:
mfa.fi/reportingfromthefront

Suomen paviljongin näyttely
15. VENETSIAAN
ARKKITEHTUURIBIENNAALI
28.5.–27.11.2016

Proffana provinssissa

”

TOIMINNAN VARSINAINEN HAASTE ONKIN SIINÄ, MITEN ALUEEN JA TIEDEYHTEISÖN VAATIMUKSET PYSTYTÄÄN SOVITTAMAAN YHTEEN.

Tämän tekstin voi lukea vaikka jonkinlaisena ammatillisena selfienä. Takanani on kuusi kiinnostavaa vuotta pioneeriluonteisessa tehtävässä, jossa arkkitehdin ja tutkijan osaaminen laitettiin hiukan epätavalliseen testipenkkiin. Vuonna 2009 Tampereen teknillinen yliopisto ja Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys perustivat yhdessä arkkitehtuuri- ja kaupunkitutkimuksen professuurin, jonka sijaintipaikaksi osoitettiin Seinäjoen yliopistokeskus.

Seinäjoella ei siis ole omaa yliopistoa vaan yliopistokeskus, jossa työskentelee parikymmentä eri alojen professoria kuudesta yliopistosta. Näiden professorien päätehtävänä on johtaa tutkimusryhmiä, joiden tieteellinen työ tukee Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, alue- ja kaupunkikehitystä sekä hyvinvointia. Toiminta linkittyy vahvasti alueelle unohtamatta kuitenkin yliopistojen vaatimuksia kansainvälisyydestä ja tieteellisestä tasosta.

Vastaavanlaisia yliopistokeskuksia on Suomessa kaikkiaan kuusi, mutta ainoastaan Seinäjoella tehdään tutkimusta arkkitehtuurin alalla. Alueen ammattikorkeakoulussa (SeAMK) on kyllä laadukasta rakennusalan opetusta ja tutkimusta, mutta siellä keskitytään pääasiassa rakennusmestarien koulutukseen. Siitä huolimatta SeAMK on tärkeä yhteistyökumppani arkkitehtuurin professuurille. Tästä päästäänkin pioneerityön tiimeen.

Ammattikorkeakoulun avulla on avautunut suora yhteys yrityksiin ja rakentamisen muuhun tekijäporukkaan. Tällaiset välittömät kontaktit kenttään eivät ole tutkijalle itsestään selviä. Yhteisissä hankkeissa on selvitetty keinoja puurakentamisen edistämiseen, otettu osaa Seinäjoen Aalto-keskuksen vaativaan korjausrakkaan sekä haettu lähtökohtia sotien jälkeisten kaupunkikeskustojen kulttuurihistorialliseksi arvottami-

seksi. Parhaillaan aloitellaan pohjoismaista projektia, jossa luodaan uudentyyppinen kohtaamispaikka korjausrakentamisen tiedolle ja sen tarvitsijoille.

Toinen keskeinen yhteistyökumppani alueella on Seinäjoen kaupunki. Keskikokoinen kasvukaupunki edustaa yhteiskuntaa pienoislokoissa, joten se toimii hyvin tutkimuslaboratoriona. Kaikki toimijat ovat helposti lähestyttäviä, ja kaupungin kehittämiseen pääsee mukaan, jos vain haluaa ja ehtii. Hyvä esimerkki yhteistyöstä on asemanseudun kehittämishanke, jossa tutkijat ja osalliset laativat yhdessä vaativalle kohdealueelle selkeät kehittämistavoitteet. Käytännössä kyse on kaupunkikeskustan laajennuksesta, jonka koko on yli 20 hehtaaria. Alue oli yhtenä kohteena kesällä päättyneessä Europan 13 -arkkitehtuurikilpailussa.

Ammattikorkeakoulun ja kaupungin ohella samanveroinen kumppani on itse yliopistokeskus, jonka piirissä kehkeytyy todella monitieteisiä tutkimushankkeita. Yhdessä näistä selvitetään rakennetun ympäristön ja äänimaiseman vaikutusta ihmisten ruokavalintoihin. Kun samaan projektiin yhdistetään arkkitehtuuria, musiikkitiedettä, elintarvikekehitystä ja liiketaloutta, voi vain ihmetellä, mihin kaikkeen arkkitehtuuri voikaan liittyä.

Entä ne varsinaiset kokemukset? Päälimmäisenä on tunne siitä, että meitä tutkijoita tarvitaan. Mikään muu ei selitä sitä, että leijonanosa professuurin rahoituksesta on järjestetty alueelta, joka metropoliseudulta katsoen on provinssia – ja nyt on käynnistynyt jo toinen viisivuotiskausi!

Tämä puolestaan vahvistaa kokemustani siitä, että rakennetulla ympäristöllä on todella merkitystä. Alituinen pohdinnan aiheeni on, miten rakennettu ympäristö voisi tukea paremmin erilaisten yksilöiden ja yhteisöjen tarpeita eli toimia

eräänlaisena paikallisen elinvoiman infrastruktuurina.

Nämä ajatukset tekevät myös nöyräksi. Tunne oman asiantuntemuksen riittämättömyydestä on hyvin konkreettinen, kun ottaa huomioon monet kumppanuudet ja tieteenalat, joiden kanssa on löydettävä yhteinen kieli. Toisaalta jatkuva uuden oppiminen on myös rikkaus, jos ei laske siihen kuluja viikonloppuja ja lomaviikkoja työajaksi.

Tässä on kuitenkin vasta asian toinen puoli. Professuuria ei ole ilman yliopistoa, joka myös odottaa saavansa si joitukselleen vastinetta. Toiminnan varsinainen haaste onkin siinä, miten alueen ja tiedeyhteisön vaatimukset pystytään sovittamaan yhteen. Vaikka yliopistojen ja tutkimusrahoittajien tavoitteena on nykytrendin mukaisesti tukea elinkeinoelämän innovaatiotoimintaa, ei yliopistojen lakisääteistä kolmatta tehtävää – eli yhteiskunnallista vaikuttamista – juuri huomioida tutkijoiden ja laitosten resurssoinnissa.

Tämä tarkoittaa sitä, että ”provinssiproffan” kaltaisten soveltavien tutkijoiden on kyettävä kiteyttämään empiriaan painottuvasta työstään tieteellisiä käsitteitä, joilla on mahdollista osallistua kansainväliseen keskusteluun. Yliopistojen rahanjakajan eli opetus- ja kulttuuriministeriön näkökulmasta tutkimus on olemassa vasta, kun siitä on kirjoitettu tiedeyhteisön myllyttämä julkaisu.

Tosin moni kentällä kohdattu ilmiö jäsentyy selkeiksi ajatuksiksi vasta, kun asiasta ryhtyy kirjoittamaan. Niin täisi käydä nytkin.

Ari Hynnen

Arkkitehtien nimityksiä

Nykykaikaisen arkkitehtuurin professori **Rainer Mahlamäki** on nimitetty Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunnan dekaaniksi ajalle 1.9.2015–31.12.2017. Hän seuraa tehtävässä koulutusrehtoriksi siirtynyttä **Helka-Liisa Hentilää**. Mahlamäki on toiminut arkkitehtuurin professorina Oulun yliopistossa vuodesta 1997 lähtien.

Professori Helka-Liisa Hentilä on valittu Oulun yliopiston vara-rehtoriksi ja koulutusrehtoriksi. Hänen toimikautensa päättyy 30.6.2020.

Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun arkkitehtuurin laitokselle on nimitetty professoriksi (Associate Professor) Ph.D. **Juanjo Galan-Vivas** ja Ph.D. **Toni Kotnik**. Galan-Vivasin professuurin ala on maisema-arkkitehtuuri. Kotnikin professuurin ala on puolestaan rakenteiden suunnittelu, ja se on yhteinen Insinööritieteiden korkeakoulun rakennustekniikan laitoksen kanssa.

Arkkitehtuurin laitokselle on nimitetty professoriksi (Professor of Practice) myös arkkitehti **Pekka Heikkinen**. Professuurin ala on puuarkkitehtuuri.

ARCHICAD 19-FIN

NÄE UUSI ARCHICAD LIVENÄ!

päivä	kello	kaupunki	paikka
22.09.	10–12	Lahti	Hotel Cumulus
23.09.	13–15	Kuopio	Hotel Cumulus
24.09.	09–11	Joensuu	Hotel Cumulus
29.09.	10–12	Porvoo	Hotelli Seurahovi
30.09.	09–11	Jyväskylä	Sokos Hotel Alexandra
30.09.	14–16	Mikkeli	Sokos Hotel Vaakuna
30.09.	10–12	Vaasa	Käsityön talo Loftet
01.10.	10–12	Oulu	Hotelli-ravintola Lasaretti
02.10.	10–12	Rovaniemi	Hotel Santa Claus
06.10.	09–11	Tampere	Työväenmuseo Werstas
06.10.	14–16	Hämeenlinna	Wisahovi
07.10.	10–12	Turku	Holiday Inn

Ilmoittaudu: WWW.MAD.FI/RS19

M.A.D.
Keilaranta 1, 02150 Espoo
020 741 9700 www.mad.fi

Teollisuusalueen uusi elämä

Pois käytöstä jäävien teollisuusrakennusten kehittäminen osaksi uutta kaupunkirakennetta osoittautui vaativaksi tehtäväksi aatekilpailussa Pietarsaareissa.

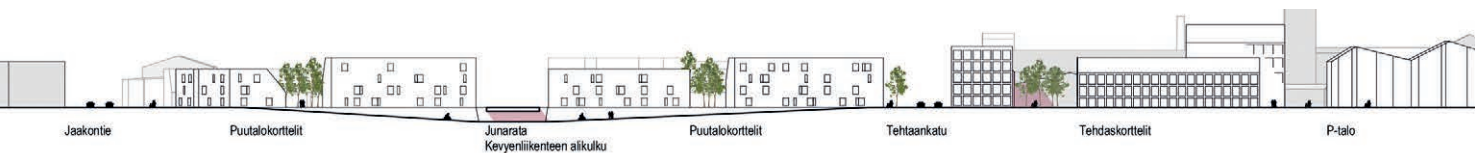
Pietarsaaren yleisen aatekilpailun tarkoituksena oli kehittää ideoita teollisuudelta vapautuvien alueiden ja rakennusten uusista käytöistä sekä liikenneratkaisuista. Kymmenhehtaarinen kilpailualue eli Siikaluodon konepaja- ja valimoalue sijaitsee Pietarsaaren ydinkeskustan itäpuolella. Kilpailun järjestivät Pietarsaaren kaupunki ja Componenta.

Voiton haastavassa kilpailussa vei UKI Arkkitehdit ehdotuksellaan *Rubikon*.

Kirjo erilaisia vaihtoehtoja

Kilpailun tärkeimpiä kysymyksiä oli Siikaluodon alueen liittyminen Pietarsaaren kaupunkirakenteeseen. Parhaissa ehdotuksissa ydinkeskusta oli taitavasti integroitu osaksi vanhaa teollista ympäristöä. Rautatien luomaa kahtiajakoa oli lievennyt ja lisäyhteyksiä luotu keskustan ja kilpailualueen välille.

Teollisuusrakennusten kehittäminen osaksi uutta kaupunkirakennetta osoittautui haastavaksi. Monissa ehdotuksissa teollisuusrakennusten purkamista oli arkailtu ja niihin ehdotetut toiminnot olivat väkinäisiä. Parhaissa ehdotuksissa teollisuusrakennusten käsittely oli luontevaa ja elämyksellistä.

Ehdotusten kirjo osoitti, että alueelle on helposti sijoitettavissa laadukasta ja omaleimaista asuinrakentamista. Parhaissa ehdotuksissa asuinkorttelit muodostuivat luontevasti teollisuusrakennusten ympärille tai suorastaan niiden lomaan. Asuinkortteleiden avulla voitiin myös muodostaa entistä kiinteämpi yhteys Pietarsaaren keskusta.

Jalkapallostadionin sijoittuminen alueelle on merkittävä alueen identiteettiä muokkaava tekijä. Parhaissa ratkaisussa stadionin ympärille oli kehitetty mielenkiintoisia ja houkuttelevia kaupunkitiloja. Tilaa vaativan kaupan sijoittaminen alueen eteläosaan osoittautui luontevaksi ratkaisuksi. Useissa ehdotuksissa alueen kehittäminen oli tosin jäänyt viitteelliseksi.

Selkeä strategia kehittämiselle

Voittanut työ *Rubikon* nivoo uuden alueen osaksi keskustaa elävöittämällä ja täydentämällä vanhaa teollista rakennuskantaa. Ehdotuksen selkeät keskustan suuntaan rakentuvat uudet korttelit liittyvät olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen hyvin. Uuden ja vanhan rakennuskannan välille syntyy toimiva tasapaino, joka muodostaa hyvän lähtökohdan kehittää kau-

punkikuvallisesti rikasta ja toiminnallisesti monipuolista uutta Pietarsaaren keskustaa.

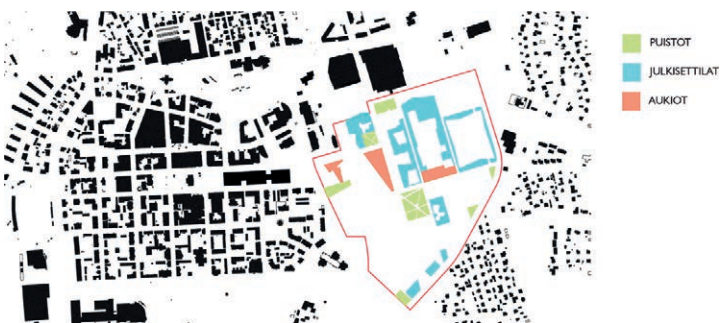
Vanhojen rakennusten aukottaminen ja täydentäminen uusien toimintojen mukaan on teolliselle perinteelle ja rakentamiselle ominaista – ja täten myös alueelle toimiva ratkaisu. Uuden alueen identiteetti tukeutuu olemassa olevaan historiaan, mutta se muodostaa myös täysin uudenlaisen ja dynaamisen osan laajenevaa ydinkeskustaa. Stadion on sijoitettu luontevasti monipuolisen kaupunkitilarajan päätteeksi.

Rohkeita avauksia

Toiseksi tullut ehdotus *Old Mate* on kaupunkirakenteellisesti erittäin kaunis. Sen ansioita ovat toimiva liittyminen keskustaan sekä erimittakaavaiset kaupunkitilat. Ehdotuksen asuinkorttelit ovat umpikorttelimaisia ja luovat alueelle urbaanin identiteetin vehreine sisäpihoineen. Itäisen osan korttelien kohdalla alueen liittyminen viereiseen alueeseen ei kuitenkaan ole luontevaa. Katkotut korttelit tuntuvat ehdotuksen muun logiikan vastaisilta ja muodostavat turhaan vaikeasti ratkaistavia asunto- ja toimistopohjia.

Voittanut ehdotus *Rubikon*. Ehdotuksessa puukorttelit jatkuvat radan molemmin puolin.

- PUISTOT
- JULKISETTILAT
- AUKIOT

- ASUNNOT
- PALVELUTALOT
- LIKETILA/TOIMISTO
- HYVINVOINTIURHEILU
- LIKETILAT

Kolmanneksi tullut *Haavi* on rohkealla kädellä tehty ehdotus, jossa olemassa olevia tehdas- ja valimorakennuksia on käsitelty kovalla mutta varmalla kädellä. Vanha valimorakennus on purettu kokonaan, ja sen paikalle on osoitettu jalkapallstadion. Stadionin pääsisäänkäynti asettuu luontevasti kaupunkiakselin päätteeksi. Konepaja-aukio on mitoitukseltaan ja ilmeeltään kilpailun parhaita. Ratkaisu liittää stadionin vahvasti osaksi olemassa olevaa kaupunkikudosta. Keskustan puolella tehdasrakennuksen liittäminen suoraan osaksi asuinkortteleita heikentää rakennuksen julkista roolia.

Lunastuksen saivat työt *Syke* ja *Tehdaspuisto*. Ne molemmat ehdottavat selkeää asuinkortteliväyhykettä olemassa olevien tehdasrakennusten ympärille. *Syke*-ehdotus keskittyy luomaan viheralueiden ja rakennetun ympäristön eroa korostavan kaupunkirakenteen, kun taas *Tehdaspuisto* synnyttää mielenkiintoisen kaupunkipuiston uusien korttelien ja vanhojen tehdasrakennusten väliin.

Kunniamaininnan sai työ *Aukionauha* rohkeasta ehdotuksesta yhdistää uusi ja vanha alue radan ali kulkevalla leveällä puistoväyhykkeellä.

Eero Lundén ja Hannu Tikka

Toiseksi tullut ehdotus *Old Mate* keräsi kehuja erityisesti uuden ja vanhan arkkitehtuurin onnistuneesta yhdistämisestä.

PALKITUT

1. palkinto *Rubikon*

UKI Arkkitehdit

Tekijät: Nina Hokka, Sampo Ojala, Sasu Alasentie

Avustaja: Juha Tastula

2. palkinto *Old Mate*

Edgars Racins

Tekijä: Janne Leino

3. palkinto *Haavi*

Arkkitehtitoimisto AJAK

Tekijät: Adalbert Aapola, Jarkko Kettunen

Avustajat: Tomas Hartman, Severi Hellstén, Juuso Horelli, Henrik Ilvesmäki, Kristian Keke, Taru Lindberg, Lassi Luotonen, Andrei Periäinen, Jenni Salomaa, Oliver Zielinski, Toni Lahti

Lunastus *Syke*

Luo arkkitehdit

Tekijät: Miia Mäkinen, Virve Väisänen, Riikka Kuittinen

Lunastus *Tehdaspuisto*

Tekijät: Tapio Kangasaho, Juho Rajaniemi, John Thureson

Kunniamaininta *Aukionauha*

Estudio Untercio, Madrid

Tekijät: Miquel Gómez, Marina Peces, Mauro Hernández, Rodolfo Bergman

PALKINTOLAUTAKUNTA

Componentan edustajat:

Heikki Lehtonen, toimitusjohtaja, Sari Schulman, arkkitehti SAFA, Asko Heino, kiinteistöpäällikkö

Pietarsaaren kaupungin luottamushenkilöt:

Carola Sundqist, kaupunginvaltuuston pj., Peter Boström, kaupunginhallituksen pj., Maria Lunabba, kaupunginhallituksen jäsen, Johan Karjaluohto, teknisen lautakunnan pj., Jorma Vertanen, rakennus- ja ympäristölautakunnan pj.

Pietarsaaren kaupungin virkamiehet:

Pekka Elomaa, asemakaava-arkkitehti, arkkitehti SAFA, Ben Griep, toimistoarkkitehti, arkkitehti SAFA, Guy Björklund, museojohtaja

SAFAn kilpailutuomarit:

Hannu Tikka, arkkitehti SAFA, Eero Lundén, arkkitehti SAFA

Sihteeri: Antti Karvonen, arkkitehti SAFA

Kolmanneksi tullut ehdotus Haavi.

Lunastettu ehdotus Syke.

Lunastettu ehdotus Tehdaspuisto.

Kunniamaininnan saanut ehdotus Aukionauha.

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

Jyväskylän Ruusupuiston museoiden lisärakennus
ARA - Vartiosaari - Asumista kaikille!
Kuopion soiva ja sykkivä sydän

ALOITUS

29.6.2015
16.6.2015
1/2016

SISÄÄNJÄTTÖ

30.10.2015
30.11.2015
6/2015

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

Kuopion Mölymäen alue
Jätkäsaaren peruskoulu ja Busholmens grundskola, 1. vaihe
EUROPAN 13

16.1.2015
18.2.2015
2.3.2015

8.5.2015
21.4.2015
30.6.2015

KUTSUKILPAILUT

HUS: Traumakeskus-Syöpäkeskus uudisrakennus
Nokian keskusta
Haapaniemenkatu 4
SATO - Responsible Building for Future
Kruunuvuorenrannan Borgströmin kortteli
Kouvola Pioneeripuiston asuntomessualue, suppea
Porin Puuvillan laajennus
Kuninkaantammen asuinkortteli
Sipoon yhtenäiskoulun laajennus,
ilmoittautumishakemukset 1.10. mennessä

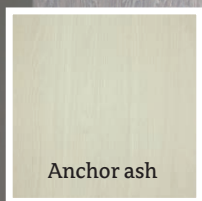
23.3.2015
15.4.2015
1.6.2015
1.7.2015
15.6.2015
1.10.2015
15.9.2015
1.10.2015
19.10.2015

31.8.2015
31.8.2015
4.9.2015
6.10.2015
9.10.2015
30.11.2015
15.1.2016
15.2.2016
29.2.2016

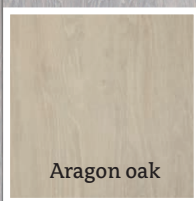
Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.europa.eu

Ajantasainen kilpailuinfo www.safa.fi -> kilpailut

Anchor ash

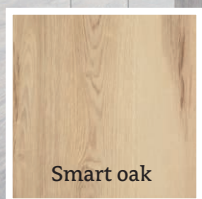
Aragon oak

Caledonia

Madura oak

Smart oak

**Tilaa
näytteet!**

KoskiMel viimeistelee sisustuksen

KoskiMel on kotimaisesta lastulevystä valmistettu kaluste- ja sisustuslevy. Sen laadukas melamiinipinnoite sopii erinomaisesti sekä julkitilojen että kodin kalusteisiin.

KoskiMel on nyt saatavana viidessä uudessa ja trendikkäässä sävyssä. Tutustu uusiin sävyihin ja tilaa näytepalat osoitteessa www.koskisen.fi.

Omistautunut puulle
www.koskisen.fi

© impress surface GmbH

Metsätapiola ehdolla kansainvälisen puupalkinnon saajaksi

World Architecture News (Wan) jakaa tänä syksynä kansainvälisen puuarkkitehtuuripalkinnon. Pääpalkinto julistetaan loka-marraskuun vaihteessa Birminghamissa Britanniassa.

Palkinnon finalisteihin on valittu Metsätapiola-rakennus, jonka on suunnitellut Helin & Co -toimistosta **Pekka Helin** ja **Antti Laiho**. Kohde on saanut vuonna 2014 Deutscher Institut für Formgebung -yhteisön Winner-palkinnon.

Muut finalistit ovat Ashton Porter Architects (Britannia), Marc Koehler Architects (Hollanti), NAP Architects (Japani), Tectoniques (Ranska) ja ZGF Architects LLP (Yhdysvallat).

Tuomariston arkkitehtijäsenet ovat **Adrian Campbell** (Arup), **James Greaves** (Hopkins) ja **Dmitri Jajich** (SOM).

MARC GOODWIN

Purjeveneitä ja saaristohuviloita

HESA-SAFAn perinteinen kesätapahtuma Villa Oivalassa, Helsingistä itään sijaitsevalla Villingin saarella, laajentui tänä vuonna kaksipäiväiseksi. Siihen liittyi myös arkki-tehtien oma, herrasmiespohjalta käytävä purjehduskilpailu Kultainen Spinnu.

Säätsuositukset suosivat elokuun viimeistä viikonloppua. Yleisö sai ihailla Katajanokalta käynnistynyttä purjehduskilpailua Villingin upeilta Myrskykallioilta.

Järjestelytoimikunta oli huolehtinut siitä, että paikalla oli monenlaista kiinnostavaa ohjelmaa, herkullista ruokaa sekä sauna lämpimänä koko ajan.

Varsinainen ohjelma alkoi purjehduskilpailun palkinnon-jaolla Villa Oivalan laiturilla, jota iloisten purjehtijoiden veneet kiersivät kauniina viuhkana. Tänä vuonna voitto meni vanttia hipoen JKMM:n **Teemu Kurkelalle** miehistöineen. Palkinnoksi annettiin toimistossa näyttävälle paikalle laitettava ankkuri sekä kimaltava paita, jota kapteenin oli sinä päivänä pidettävä päällään.

Kulttuuriretkelle saareen

Suurenmoinen osa ohjelmaa liittyi Villingin historiaan, sen vanhoihin rakennuksiin ja hienostuneisiin huviloihin. Oppaana toimi kierroksen taiten valmistellut kollega **Matti Tapaninen**, joka oli jopa saanut huviloiden asukkaat avaamaan ovensa kiinnostuneille vieraille.

Kolme tuntia kestänyt kierros käsitti muun muassa **Oiva Kallion** jo 1920-luvulla suunnitteleman ja 1930-luvulla laajennetun Villa Lahdenperän, useita **Martti Välikankaan** sukulaisille suunnittelema huviloita ja rakennuksia Kristallilahden lähellä, **Catarina Armfeltin** rakennuttaman Röda stuganin, saaren vanhimman rakennuksen, Villingin kartanon sekä muutamia muita kohteita, kuten 1900-luvun alun **Carl Larsson** -henkisyttä osin huokuvan Villa Kallioniemen.

Matkan varrella arkkitehti **Anu Mansikka** kertoi Villingin tuoreesta asemakaavasta ja sen periaatteista. Ilman säännöllistä reittiliikennettä saaren ja mantereen välillä saaren kohtalona voisi olla näivettyminen. Nyt Villinkiin pääsee kuka tahansa myös päiväretkelle, vaikka ikävä kyllä kahvilatoiminta saarella on loppunut ja osa rakennuksista on vajaakäytössä.

TARJA NURMI

MARI KOSKINEN

”

JÄRJESTELYTOIMIKUNTA OLI HUOLEHTINUT SIITÄ, ETTÄ PAIKALLA OLI MONENLAISTA KIIINNOSTAVAA OHJELMAA, HERKULLISTA RUOKAA SEKÄ SAUNA LÄMPIMÄNÄ KOKO AJAN.

Onnistunut yhdistelmä

Sunnuntai alkoi brunssilla, ja vohvelipannukin oli kuuma. Lapsia varten oli järjestetty hauska ”karkkitehtuuri”-työpaja sekä majojen rakennusta, jossa isommat pääsivät autamaan.

Sunnuntaina kuultiin Villa Oivalan restaurointityöstä, jota esitteli **Pauliina Saarinen** Livadysta. Oivalan atriumiin oli kannettu komea kappale korjaustöissä käytettävää tarpepuuta: se on osa meneillään olevien korjausten historiaa. Tilaisuuden kunniaksi taivas roiskautti kaikkien niskaan saateen ja rakeet, ja ukkonenkin kumahteli dramaattisesti.

Paikalla oli useita kymmeniä arkkitehteja perheenjäseniä ja ystävineen sekä muutama hyväntuulinen koira. Olin kuulevinani puhuttavan ainakin neljää eri kieltä.

Onnistuneesta ja erinomaisesti järjestetystä tapahtumasta seurannee se, että perinne purjehduksen, luonnon ja huvila-arkkitehtuurin yhteiselosta jatkuu. Myös Oiva Kallio oli meren ja purjehduksen hyvä ystävä.

Tarja Nurmi

MARI KOSKINEN

Röda Stugan on saare vanhin rakennus, rakennuttaja Catarina Armfelt.

TARJA NURMI

Arkkitehdit tutustuvat Martti Välikankaan suunnittelemiin huviloihin.

TARJA NURMI

Oiva Kallion suunnittelema Villa Lahdenperä esiteltiin omistajan toimesta.

Hyviä olotiloja

Totesin puolitoista vuotta sitten, että nyt on hyvä aika kokeilla jotain uutta. 46 vuoden iässä, neljännesvuosisadan kaupallisen uran jälkeen hain Oulun yliopistoon opiskelemaan arkkitehtuuria. Sainkin paikan maailman pohjoisimmassa arkkitehtuurikoulussa, ja olen nyt vuoden ajan riemuinnut Oulun raikkaasta ilmasta, korkealla leijuvasta taivaasta, kirkkaista väreistä ja kiinnostavista opinnoistani.

HYVÄÄ OLOTILAA ON AINAKIN NÄIN ALUKSI VÄHÄN HAASTAVAA PIIRTÄÄ PAPERILLE: PALJON HELPOMPAA ON SUUNNITELLA HIENOJA MUOTOJA JA SIJOITTAA SOPIVAAN KOHTAAN KOMEA DOMINANTTI.

Jo parikymppisenä katselin kainosti arkkitehtuurin valintakoetehtäviä ja totesin, että enhän minä tuommoisia osaa piirtää. En muista, että minulla olisi ollut erityisen selkeää kuvaa hyvän arkkitehtuurin tunnusmerkeistä. Ajattelin vain, että suunnittelutyö olisi mukavaa. Päädyin tuolloin lukemaan kansantaloustiedettä. Tiedättehän, makrotaloustiede vastaa yhdyskuntasuunnittelua, mikrotalous rakennussuunnittelua.

Nyt kun takana on yksi vuosi opintoja, on tilaisuus pohdita, mistä hyvä arkkitehtuuri syntyy. Mieli on vielä petollisen idealistinen, eivätkä ajatuksia sotke rakennusmääräykset, ilmastotekijät tai rajoitteet betonielementtien tuotannossa. Tosin vähän on jo laimentunut ajatus siitä, että luonnostelisin hohtavan valkoisessa studiossa museosuunnitelmia Guggenheimille kaikessa rauhassa, jahka ensin olisin asunut teltassa rakennuksen tulevalle sijaintipaikalla vuoden ja havainnoinut kaikki tuona aikana vallitsivat olosuhdetekijät.

Hyvän arkkitehtuurin tehtävänä on luoda käyttäjilleen hyvä olotila. Sen yksi perusedellytys on toimivuus. Oli uusi supermarket kuinka silmää hivelevä tahansa, se ei tuota hyvää olotilaa, jos tavaraa toimittava rekka juuttuu lumituisessa lastaussiltaan, joka on sijoitettu monttuun. Kuski ähertää linkussa keskellä ajoreittiä olevan auton kanssa voimasanoja päästellen, eikä toinen rekka pääse purkamaan kuormasta niitä tavaroita, jotka ovat marketista lopussa. Asiakas tarpoo kinoksessa kauppaan eikä siis saa haluaansa maitopurkkia. Veikkaan, että kotiin tullessaan hän ei huikkaa ensimmäisenä, että ”kulta, kävin äsken todella viehättävän näköisessä supermarketissa”. Asiakkaan olotila on huono, koska arkkitehti on unohtanut rekkakuskin.

Viimeiset vuodet minulla on ollut naapurina rakennusalan pienyrittäjä, vanhanaikainen kaveri, joka jättää mieluummin tekemättä kuin tekee huonoa. Hänellä on mielenkiintoinen suhde arkkitehtuuriin. Hänen mielestään on kahdenlaisia arkkitehteja: järkeviä tyyppejä ja sitten niitä SAFA-arkkitehteja. Käytäntö on hänelle opettanut, että

homma meikäläisten kanssa kaatuu kahteen kysymykseen. Ensimmäinen kysymys on, kuka maksaa, ja toinen, kuka ottaa vastuun niistä ratkaisuista, joiden toimivuudesta hänellä tekijänä ei ole kokemusta. Näin laskeutuvat tulevan arkkitehdin jalat vähän lähemmäs maata, mutta hyvään arkkitehtuuriin kieltämättä kuuluu näiden asioiden ratkaiseminen. Jos talo on hieno mutta sitä ei pystytä maksamaan eikä se pysy pystyssä, ei olotila ole hyvä kellään.

Seurasin opintojeni vuoksi erään päiväkodin rakentamisprosessia. Työmaalla kaikki eteni mielestäni huolellisesti. Kun rakennus alkoi saada muotoaan, hätkähdin: eihän tämä näytä päiväkodilta vaan laitokselta. Näin vain suorat käytävät ja huoneet rivissä käytävän molemmilla puolilla. Kysyin rakentajilta, tietävätkö he, miten tulevat käyttäjät, lapset, on huomioitu. Juu, pesualtaat ovat alempana ja pallopostin alakulma koteloitu siten, ettei siihen voi lyödä ottaansa. Pihakin aidataan. Turvallisuus ja käytön helppous ovat iso osa henkilökunnan ja vanhempien hyvää olotilaa, mutta saisiko samalla rahalla vielä jotain lapsenmielistä. Lapsen kokoisen portin? Tunnelinpätkän? Jotain, mistä lapsille tulisi hyvä olotila.

Silloin kun käyttäjän mielessä seinät, lattiat, katot ja aukotukset katoavat – lakkaavat olemasta objekteina – ja jäljelle jää vain mieluinen olotila, arkkitehtuuri on ollut hyvää. Minulle opiskelijana tämä materiaalin katoaminen on tapahtunut vasta kerran, mutta sepä oli hieno hetki. Harjoitustyössämme tehtävänä oli tuottaa pieneen saareen Oulun edustalle jokin rakenne pajusta. Ensimmäinen ajatus oli, että nyt on yliopistolta rahat totaalisesti lopussa, kun ei ole muuta materiaalia antaa kuin paju. Kun sitten pajupaviljonkimme rakentaminen oli jo varsin pitkällä ja aurinko tuli esiin pilvien takaa ja valaisi tuotoksemme ensimmäistä kertaa, paju lakkasi olemasta. Oli vain muoto, valo, varjo ja sarja näkymiä. Oli hyvä olotila – aika pitkä matka siitä, kun pari päivää aiemmin kaadoimme pajut rakennustamme varten ja lähinnä pelkäsimme, lyömmekö vesurilla polveen.

Hyvää olotilaa on ainakin näin aluksi vähän haastavaa piirtää paperille: paljon helpompaa on suunnitella hienoja muotoja ja sijoittaa sopivaan kohtaan komea dominantti – ja tähän sitten torni, töks. On liian helppoa unohtaa, että ihmisten ja iv-putkien on elettävä tekeleissämme sulassa sovussa. Kai se sitten osapuulleen niin on, että hyvää arkkitehtuuria ei huomaa, mutta huonoon kompastuu.

Jari Maukonen

ÄÄNESTÄ!

SAFAn LIITTOVALTUUSTOVAALIT

7.–21.10.2015

Liittovaltuustovaalit käynnistyy! Syksyllä valitaan jäsenet SAFAn liittovaltuustoon vuosiksi 2016–2018.

**VAALIT JÄRJESTETÄÄN AINOASTAAN
SÄHKÖISESTI.**

Äänestäminen tapahtuu 7.–21.10.2015 kirjautumalla jäsentunnuksilla SAFAn verkkosivuille safa.fi/extranet ja seuraamalla ohjeita.

Ehdokaslistojen yhdistelmä toimitetaan kaikille sähköisen jäsenkirjeen liitteenä. Jos et saa sähköistä liitettä auki, ota yhteyttä. Ehdokkaat tarkemmin esittelevä vaalilehti julkaistaan sähköisesti edellä mainituilla vaalisivuilla.

Lisätietoja SAFAn liittovaltuustovaaleista::
tutkimus@safa.fi, puh. 09 584 448.

Muista äänestää!

Puurakentamisen perinteitä kolmesta maasta

Kansainvälinen työpaja kokosi elokuussa yhteen suomalaisia, kiinalaisia ja japanilaisia arkkitehtipiskelijoita ja -opettajia ideoimaan puupaviljonkia Vanhalle Raumalle.

Viiden intensiivisen päivän aikana ideoitiin perinteisestä puuarkkitehtuurista raikkaalla tavalla viestivää paviljonkia Vanhan Rauman maailmanperintöalueelle. Työpajan pääpaikkana toimi korjausrakentamiskeskus Tammela, ja tapahtuman järjestivät Tampereen teknillinen yliopisto ja Rauman kaupungin kaavoitusyksikkö.

Rauman kaupungin kaavoitusarkkitehti **Henri Raitio** piti yliopistoyhteistyötä tärkeänä.

– Maailmanperintöstatukseen liittyy tutkimus- ja koulutusvelvoite, jota myös kyseinen työpaja edistää.

Työpajan aikana suunniteltiin puuliitoksia, jotka saivat innoituksensa osallistujamaiden perinnerakentamisesta. Niin Kiinassa, Suomessa kuin Japanissakin on vahva puuarkkiteh-

”

PIIRTÄMINEN JA PIENOISMALLIEN
RAKENTAMINEN ON ARKKITEHTIEN
YHTEINEN KIELI.

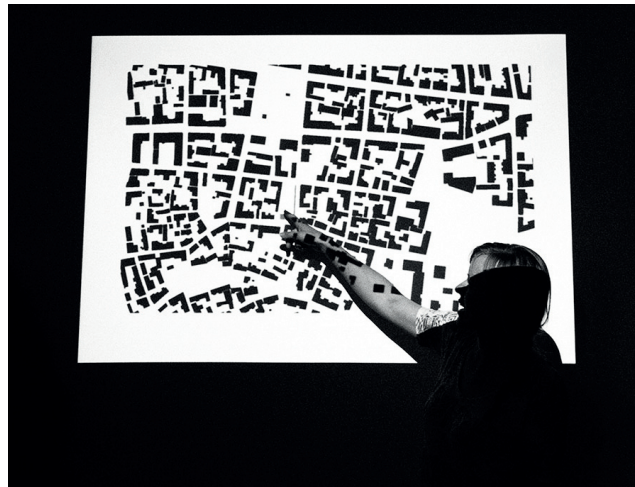
Kiinalais-suomalais-japanilainen yhteistyö toimi, ja osallistujista hitsautui tiivis porukka työpajan aikana.

HENRI RAITIO

Puuta työstettiin perinteisin työkaluin.

Paviljonki sijoittuu tontille, joka on ollut "puuttuva hammas" kaupunkirakenteessa.

tuurin ja rakenteellisten puudetaljien perinne. Pienoismaalleja ja detaljiliitosten prototyyppejä toteutettiin Tammelan verssaassa. Iloinen taltan kilkatus johdatti monet kaupunkilaiset ja turistikatsomaan, mitä Tammelassa tapahtui.

Lisäksi työpajaa rytmittivät lukuisat vierailuluennot ja ekskursiot Rauman pilttoreskeissa kohteissa ja lähialueiden klassikoissa. Raumalaiset arkkitehdit **Markus Bernoulli**, **Jukka Koi-vula** ja **Timo Tuomola** veivät opiskelijat kaupunkikierroksille ihmettelemään puukaupungin tunnelmaa, sisäpihojen maailmaa ja täydennysrakentamista.

Puulla parempaa

Arkkitehti ja puuseppä **Yoshimasa Yamada** opetti japanilaisia perinneliitoksia ja puuntyöstöä käsityökaluin. Painopiste työpajassa oli homogeenisten puuliitosten luomisessa. Puun positiiviset ominaisuudet menetetään, kun kiinnitysmetodeiksi valitaan esimerkiksi metallia.

Työpajan tavoitteena oli lisätä ymmärrystä puurakentamisen perinteestä ja siitä, miten perinteisiä rakennustapoja voidaan tulkita uudelleen. On tärkeää, että perinnettä käsiteltäessä ei ajatella rakennuksia pelkästään museoitavina objekteina vaan kulttuurin osina.

Tehtävänannon kohdalla opiskelijoiden ilme ehti vaihtua hymystä hetken ihmetykseen. Tällä kertaa lähdettiin liikkeelle detaljista. Osallistujat jaettiin tiimeihin, joissa oli edustus kustakin maasta. Kielimuuri ylittyi tekemisen ohessa – piirtäminen ja pienoismallien rakentaminen on arkkitehtien yhteinen kieli. Tampereen teknillinen yliopisto oli varustautunut kan-

sainvälisillä tutorioilla tohtoriopiskelijoilla (**Jing Jia** – Kiina, **Yoshimasa Yamada** – Japani ja allekirjoittanut), jotka ratkaisivat viimeisetkin kieliongelmat.

Kolmen maan kokoontuminen

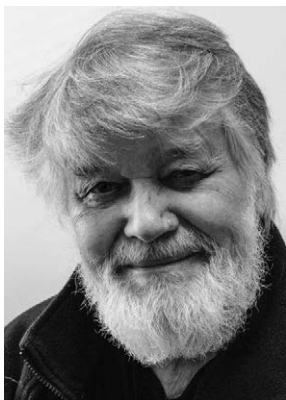
Neljästä paviljonkisuunnitelmasta yksi valittiin toteutettavaksi tällä hetkellä parkkipaikkana toimivalle Sarkolan tontille. Voittanut suunnitelma palauttaa viitteellisesti vanhan, autojen tieltä puretun rakennuksen hahmon ja tuo kaivattua rajausta paikalle. Moniosainen puuliitos luo kiinnostavan kolmiulotteisen pinnan. Suunnitelman pitkä käytävämainen rakenne laajenee kaupunkilaisille avoimeksi näyttämöksi.

Varsinaisen paviljongin jatkokehittely alkaa työpajan jälkeen. Perinne kohtaa nykypäivän, kun puuosat tuotetaan digitaalisesti. Paviljonkia kehitetään yhdessä Rauman kaupungin ja Metsä Groupin kanssa.

Opetushenkilökuntaa työpajassa oli vähintäänkin yhtä paljon kuin oppilaita. Kyse ei ollutkaan pelkästään intensiivisestä oppipyrähdyksestä vaan kauaskantoisemmasta tutkimusyhteistyöstä. Työpaja oli osa Kiinan, Japanin ja Suomen yhteistyötä, josta on kiittäminen Suomen Japanin instituutissa vaikuttaneita **Kauko Laitista** ja **Matti Rautiola**.

Edellisinä vuosina työpajat on järjestetty Pekingissä ja Kiotossa. Työpajat tähtäävät tutkimuskeskuksen perustamiseen Shenyangiin. Tavoitteena on valita kokoavia tutkimusteemoja, jotka koskettavat kaikkia kolmea maata. Ensi vuonna tapaamme Shenyangissa.

Emmi Keskisarja

Reino Joukamo

1923–2015

A rkkitehti Reino Joukamo kuoli 16.8.2015 Raumalla 92-vuotiaana. Hän oli syntynyt 5.4.1923 Viipurissa.

Joukamo oli vapaaehtoisena talvisodassa väestön-suojelujoukoissa ja osallistui jatkosotaan, jossa hän haavoittui. Ylioppilaaksi hän pääsi Vaasanrinteen yksityisestä lyseosta Helsingissä vuonna 1945, ja arkkitehdiksi hän valmistui Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1954.

Joukamon elämäntyö Rauman kaupungin ensimmäisenä asemakaava-arkkitehtina vuosina 1964–1986 oli uraauurtava ja tuloksekas. Hän vaikutti osaamisellaan, näkemyksellään ja taistelutahdolla keskeisesti siihen, että Rauma on edustava esimerkki suomalaisesta kaupunkikulttuurista ja sen kehityksestä.

Uusi asemakaava-arkkitehti aloitti yleiskaavatyön, josta kaupunki sai hyvät eväät nopean kasvun ohjaamiseen 1970-luvun alussa. Kaavoitus vastasi elinkeinoelämän vaatimuksiin: paperi- ja sellutehtaita rakennettiin, telakat laajeniivat, satama nousi Suomessa kolmen kärkeen, autoliikenne moninkertaistui ja asukasluku kaksinkertaistui.

Yleiskaava antoi suuntaviivat myös Vanhan Rauman suojelulle. Vanhasta Raumasta tuli Suomen ensimmäinen maailmanperintökohde vuonna 1991. Joukamon rooli oli keskeinen, vaikka Vanhan Rauman suojelu oli monien ihmisten ja yhdistysten yhteistyötä. Hän johti kaavoitusta, valmisteli päätösesitykset ja oli se, jota hankkeen vastustajat kovistelivat usein kohtuuttomastikin.

Kun Vanhan Rauman suojelu sai yleisen hyväksynnän, alkoi uusi taistelu. Ajateltiin, että suojelu pitää rajoittaa vanhaan kaupunkiin, muualla voitaisiin saneerata. Vanhojen asuntoalueiden arvostus oli valtakunnallisestikin vasta orastamassa. Alueet inventoitiin, ja niille laadittiin korjaus-, muutos- ja rakentamishojeet. Ohjeiston ja siitä tiedottamisen myötä alueiden arvostus kasvoi. Rakennukset ja alueet selvisivät perusparannuksista kunnialla ja säilyivät jälkipolville.

Säilytettävien asuntoalueiden ketju sai myös jatkoa. Monet Rauman 1970- ja 1980-luvuilla rakennetut asuin ympäristöt on todettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi paitsi ajalleen tyyppillisinä myös aikakautensa parhaimmistoa edustavina. Näin Raumalla on vanhan kaupungin lisäksi säilynyt edustavia, yhtenäisiä asuinalueita 1900-luvun jokaiselta vuosikymmeneltä.

Joukamo oli näkemyksellinen suunnittelija, mutta hän antoi tilaa myös toisille ja otti vastuun hankkeiden läpiviennissä. Hän ei antanut kaavoitukseen liittyvän vallankäytön ja politiikan lannistaa, ja hän kunnioitti luottamuselinten päätöksiä mutta piti huolen siitä, että niiden pohjana oli kunnianhimoista ja tavoitteellista suunnittelua. Uraauurtavia hankkeita tekivät kaavoitusosaston arkkitehtien rinnalla innokkaat teekkarit. Monet nykyiset eturivin kaavoittajat ovat olleet Joukamon opissa.

Yksityishenkilönä Joukamo oli lämmin ja avoin, aina toiset huomioon ottava todellinen herrasmies ja rakastava isä. Purjehtiminen oli lähellä hänen sydäntään, ja hän harrasti monipuolisesti kulttuuria. Kuvantekijänä hänelle oli leimallista ilmaisun vahvuus ja varmuus, oli kyse sitten piirtämisestä, maa-laamisesta tai keramiikkaveistoksista.

Joukamo sai valtion rakennustaiteen palkinnon vuonna 1979 ansioistaan kaavoituksessa ja rakennussuojelun edistämässä yhdessä kaupunginarkkitehti Leevi Nurmen, toimistoarkkitehti Jukka Koivulan ja toimistoarkkitehti Irma Sillanpään (nykyisin Tyllilä) kanssa. Elämäntyöstään Joukamo sai vuonna 2014 tuolloin toista kertaa jaetun Otto-livari Meurman-palkinnon, joka myönnetään ansioista suomalaisessa yhdyskunta- ja kaupunkisuunnittelussa.

Ulla Räihä

Kirjoittaja on Reino Joukamon ystävä ja kollega.

In memoriam Kaisu Taskinen

Ystävämme sekä opiskelu- ja työtoverimme Kaisu Taskinen poistui keskuudestamme vaikean sairauden uuvuttamana 13.7.2015.

Taskinen asui kouluvuotensa Helsingin Munkkivuoressa ja kävi Helsingissä myös koulunsa. Arkkitehtuurin opinnot hän suoritti Oulun yliopistossa. Taskisen sukujuuret äidin puolelta olivat Pohjois-Suomessa, ja varhaislapsuuden maisemat Tornionjokilaaksossa olivat hänelle rakkaita. Diplomityökseen hän valitsikin sukunsa kotiseudun ja sen asukkaat otsikolla *Ratasjärvi, kulttuurimaisema-osayleiskaavaaluonnos asukasysteistyökokeiluna*.

Opiskelutoverit olivat Taskiselle hyvin tärkeitä, ja monista heistä tuli hänelle elinikäisiä ystäviä. Opiskelutoverit muistavat Taskisen aktiivisena, monipuolisesti kulttuurista kiinnostuneena osallistujana. Hän suhtautui arkkitehtuurin opintoihin intohimoisesti mutta oli kiinnostunut myös muista kulttuurin alueista ja yhteiskunnasta.

1980-luvulla Taskinen työskenteli toimistoarkkitehtina useissa toimistoissa, kuten Kasnio ja Härö Arkkitehdeilla. Seuraavan vuosikymmenen alussa hän tuli Arkkitehtitoimisto Hannu Huttusen palvelukseen Maaningan kunnantalon suunnitteluryhmään. 1990-luvun alun talouslaman aikana hän oli perustamassa Säästöpankinrannan työhuoneyhteisöä, jonka osasista muodostui laman hellittäessä useita uusia suunnittelutoimistoja. Säästöpankinrannan työhuonekaudella Taskinen perusti myös oman toimintanimen ja teki monipuolisia töitä sekä yksin että yhdessä työhuoneen muiden jäsenten ja toimistojen kanssa.

Samoihin aikoihin Taskinen osallistui aktiivisesti sekä yleisiin kilpailuihin että kutsukilpailuihin, joissa hän menestyi hyvin. Voitto tuli muun muassa Pappilanmäen yleisessä aatekilpailussa Kuopiossa. Hänen asiantuntemuksensa maankäyttöön liittyvissä suunnittelutöissä muodostui kaavoitustehtävien ansiosta laajaksi.

2000-luvun alussa työyhteisö hajaantui erillisiksi toimistoiksi. Tällöin Taskisen ja työhuoneen jäsenten yhteistyöstä tuli löyhempää, mutta se jatkui yksittäisissä projekteissa aina kuluvalle vuosikymmenelle saakka, jolloin hän jo asui Turussa.

Taskinen teki koko työuransa ajan lukuisia henkilökohtaisia suunnittelutehtäviä, jotka olivat usein pienehköjä tilaustöinä tehtyjä rakennuksia sukulaisille, ystäville ja myös itselle. Ne hän teki aina tehtävään täysillä heittäytyen ja eläytyen. Kaikki vastaanotetut työtehtävät olivat hänelle yhtä tärkeitä ja arvokkaita ja edellyttivät täyttä paneutumista.

Arkkitehtuurin lisäksi Taskisen suurena intohimona oli valokuvaus. Nämä kaksi taiteenalaan hän yhdisti väitöskirjassaan arkkitehtuurivalokuvauksesta, jota hän valmisteli pitkälle töiden ohessa. Kunnianhimoinen työ jäi sairauden vuoksi kesken.

Työtoverina Taskinen oli monella tapaa ihanteellinen. Hän oli ammattitaitoinen ja aktiivinen ja pyrki aina perehtymään aiheeseen syvällisesti. Hänellä oli luovaa ongelmanratkaisijan taitoa. Työntekijänä hän oli luotettava ja työtoverina vilpittömän kannustava. Tiimityössä hän oli ryhmän sparraaja. Yhteisissä projekteissa hän toi rohkeasti esiin omat ajatuksensa, mutta hän ymmärsi myös muiden ideat ja osasi yhdistellä ja jaloittaa niitä edelleen. Hänellä oli vahva ammatillinen eetos, ja vaikeissakin oloissa hän uskoi arkkitehtuurin eheyttävään voimaan ja arkkitehdin eettiseen ja esteettiseen tehtävään yhteiskunnassa. Hän jakoi pitää yllä vanhoja arkkitehdin hyveitä, jotka ajan ja alan muutosten paineissa helposti unohtuvat.

Kaisulle opiskelija- ja työtoveruus oli myös ystävyyttä. Hän oli aidosti kiinnostunut ihmisistä, ja hänen sosiaalinen verkostonsa oli laaja ja monipuolinen. Hän tarjosi myös ystävilleen tilaisuuden tutustua sekä uusiin kollegoihin että moniin ihmisiin muilta elämän aloilta. Ystävänä Kaisu oli joskus vaativa mutta aina uskollinen, luotettava ja lahjomaton, ja hänellä oli kyky myötäelää aidosti läheistensä arjessa ja iloita heidän onnistumisistaan. Kaisu ei seurassa korostanut itseään, mutta hänen läsnäolonsa oli aina täyttä. Moni hänet hyvin tunteneista kokee lopullisen eron hetkellä hänet erääksi niistä tärkeistä henkilöistä, jotka antavat elämälle merkityksen.

Hannu Huttunen
Pentti Kareoja
Eero Löytönen

Kirjoittajat ovat Kaisu Taskisen ystäviä ja työtovereita.

Kaupunginarkkitehdit takaisin

Vaasan historiasta löytyy varsinainen "supermies", Ruotsista tänne muuttanut kaupungin ensimmäinen kaupunginarkkitehti **C. A. Setterberg** (1812–1871). Taitojensa ja sattuman ansiosta hän teki suurtyön: palanut kaupunki rakennettiin 1800-luvun puolivälissä uuteen paikkaan Setterbergin asemakaavaa seuraten. Rakennussuunnittelijakin hän kunnostautui, sillä kaupungin tärkeimmät julkiset rakennukset sekä lukuisat yksityiset rakennukset ovat Setterbergin muutaman apulaisensa kanssa suunnittelemaa.

Muutama vuosi sitten Setterberg sai äänestyksellä tittelin "tärkein vaasalainen" ja Pohjanmaan museo rakensi näyttelyn *Kaupunginarkkitehti Setterberg ja seuraajansa*. Tosin Setterbergin kuoltua vuonna 1871 päättäjät kieltäytyivät valitsemasta tälle seuraajaa, koska "kaupunki on valmiiksi rakennettu". Vasta vuonna 1909 valittiin uusi kaupunginarkkitehti. Tämän tehtäviksi kuviteltiin käytännön pikkuhommia, kaupungin omien rakennusten remontteja ja vain pienten uudisrakennusten suunnittelua. Pari seuraavista kaupunginarkkitehdeistä onnistui suunnittelemaan jonkin isonkin julkisen rakennuksen. Myös näiden töitä esiteltiin näyttelyssä.

Vuonna 1975 oli kuudes kaupunginarkkitehti lähdössä eläkkeelle. Soitin tälle ja kyselin tämän tehtävistä. Virastorutiinit olivat vieneet lähes kaiken ajan, mutta arkkitehtikonsulttien valintaan oli voinut vaikuttaa. Oma vahvuuteni oli rakennussuunnittelussa, vaikka nuorena arkkitehtina Helsingissä 1960-luvulla olin puolivahingossa ajautunut kaavoitustehtäviin. Päätin hakea virkaa entisestä koulukaupungistani, mutta sillä ehdolla, että saisin itsekin virkatöinä suunnitella tarpeellisia uudisrakennuksia.

Oma suunnittelu eteni, kun löytyi kaksi innokasta nuorta rakennusmestaria luonnoksiani työpiirustuksiksi muokkaamaan. Vuonna 1979 valmistunut Kirkkopuistikon virastotalo Vaasassa valittiin kohteeksi *Suomi rakentaa 6* -näyttelyyn.

Vaikeuksia kuitenkin riitti muiden virkamiesten ja päättäjien arkkitehtuuria vähättelevissä asenteissa. Tuohon aikaan Vaasan korkeimmat oppilaitokset olivat teknillinen opisto ja kauppaopisto. Näiden kasvatteja löytyi sekä virkamiehistä että kunnallispoliitikoista. Näiden ajattelussa usein vain uudisrakennuksen halpa hinta oli tavoite ja arkkitehtuuri oli turhaa koristetta.

Vuonna 1994 täyttäessäni 63 vuotta seitsemän suunnitelmaani oli toteutunut ja yksi oli kesken. Anomuksestani huolimatta minut pakotettiin eläkkeelle.

Jäin Setterbergin viimeiseksi seuraajaksi: 21 vuoteen ei ole

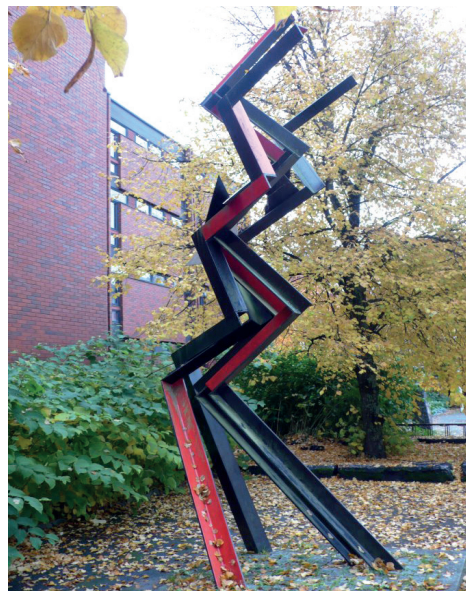
valittu uutta seuraajaa. Nyt monien muutoskiemuroiden jälkeen "teknisen toimialan talotoimialan" ainoa arkkitehti on opistoinsinöörien käskettävänä. Mitään ei enää suunnitella virkatyönä, vaan arkkitehtikonsultit valitaan harkinnan ja hintakilpailun perusteella. Monia kelvollisia rakennuksia pilataan ristiriitaisilla lisäpaloilla. Tekijänoikeus arkkitehtuurin osalta on niin kehnoa, että alkuperäinen suunnittelija sivuutetaan ja työ annetaan halpakonsultille, joka tekee puumerkkinsä.

SAFAn pitäisi yrittää vaikuttaa siihen, että arkkitehtien virat kaupungeissa säilyisivät. Kaupunginarkkitehdit pystyisivät vaikuttamaan suunniteltavien uudisrakennusten laatuun ja kaavoittajat kaupunkirakenteeseen. Nyt asukkaana eli siviilisenä joutuu seuraamaan, miten ahneilla ja lyhytnäköisillä kiinteistökeinottelijoiden ja gryndereiden juonilla tehdään kaavamuutoksia, joilla pilataan elinympäristöä muun muassa tornitalohuutomerkeillä ja virkistysalueiden kutistamisella. Täälläkin joitain vuosia sitten haluttiin käyttää mainosta "Vaasa Art City", josta kuitenkin kaupunginarkkitehdin edistämä rakennustaide oli poistettu.

Asko Halme

Vaasan kaupunginarkkitehti vuosina 1976–1994

Veistos toteutettiin mallini ja piirustusteni pohjalta. Veistos oli Corten-terästä eli materiaalia, joka ruostuu pinnaltaan kauniisti mutta ei tuhoudu.

Budjettihinnat ja kustannusarviot

www.fmclaskentapalvelut.fi

**KUSTANNUSHALLINNAN
ASiantuntijapalvelut**

- Rakennushankkeiden budjettiarviot
- Vertailulaskelmat
- Tarkat kustannusarviot
- Laserkeilaus ja inventointimallinnus
- Rakennusriitojen selvitykset
- Elinkaarikustannukset

FMC Laskentapalvelut
KUIN OSA OMAA TIIMIÄSI

Pyörille oma säilytysteline

Helppokäyttöinen **ovella**® PyöräNoja PN-10

VIIMEISINTÄ UUTTA
PyöräNojan kehityksessä:

**KUMPURE ja
JATKO-
ELEMENTTI**

Kumpare auttaa pyöräilijää laittamaan pyöränsä oikein keskelle telineä. Jatko-Elementillä saadaan telineet yhdistettyä ja jatkettua kuinka pitkäksi yksiköksi halutaan.

www.ovella.fi
09 387 7197 • 0400 421 677

Koukku pitää pyörän pystyssä jo lukitusvaiheen aikana. Esteetöntä toimintatilaa on riittävästi, kun pyörät ovat suorassa rivissä ja pystyssä.

Rakennusten suojaus

 HANSAMEX OY

- törmäyssuojat, käsijohteet
- biostaattiset kestopinnoitteet
- räjähdys- ja savunpoistoluukut

Kuormatie 14 • 03100 Nummela
p. 09-5655 010 • f. 09-5607 0800

Harkkotuotteet

HB-MOSAIIKKI
HB-MOSTONE MOSAIIKKIBETONILAATTA

**Kotimaisuutta
joka askeleella!**

HB®
www.hb-betoni.fi

Opastekilpiä

LILLA ROBERTS

IRTOKIRJAIMET

Opasteita jo
vuodesta
1951

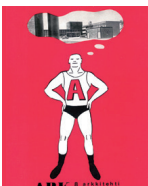
VERSAALI OY

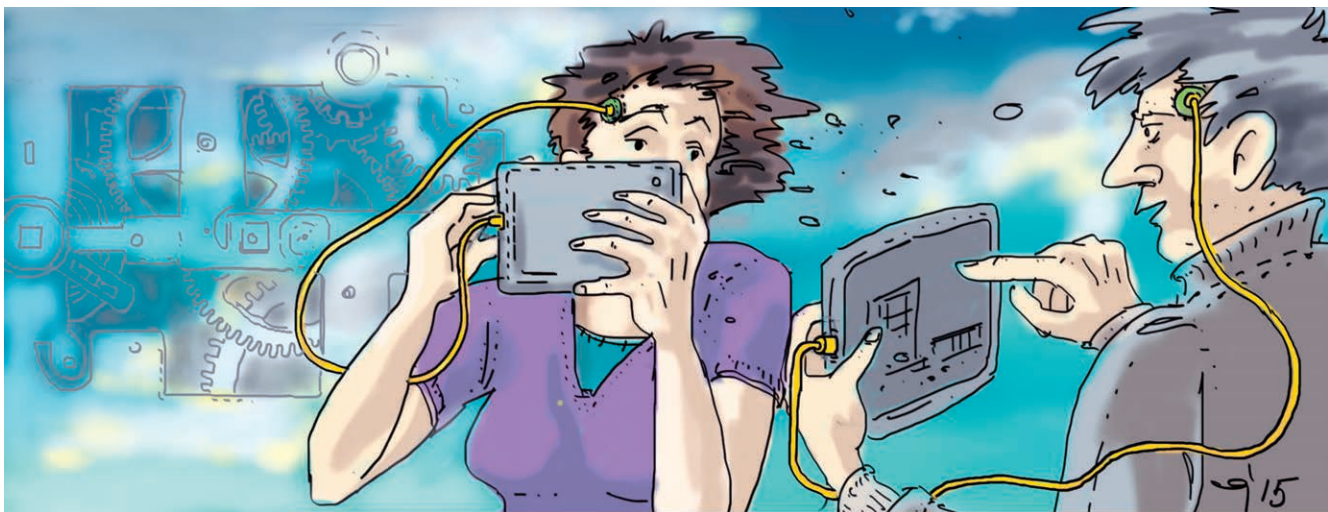
Teollisuustie 10-14
01800 Klaukkala
puh. 09-2766 010
myynti@versaali.fi
www.versaali.fi

ark

lehdet netissä 1965–2015
www.ark.fi

Luovaa kyseenalaistamista ja odottamattomia oivalluksia

Arkkitehtuurin ja muotoilun nykytilasta sekä alojen tulevaisuudennäkymistä saa aikaan herkkuisen ajatus-
tenvaihdon. Tämän todistivat arkkitehti **Eero Lundén** ja
muotoilija **Ilkka Suppanen** Arkkitehtuurin tiedotuskes-
kuksen järjestämässä viimeisessä Arkkitehtuurikahvila-
keskustelussa.

Ilkka Suppanen totesi avauksessaan, että muotoilu ja arkkitehtuuri ovat hyvin lähellä toisiaan – vain mittakaava erottaa. Muotoilijan kannalta mittakaavaeroa havainnollisti elävästi toteamus, että kello on kuin talo, jossa kellon mekaniismi vastaa rakennuksen ohjelmaa.

Ajalleamme on tunnusomaista, että vertaus on muuttumassa todeksi myös toisinpäin: rakennusten ohjelmat ovat monimutkaisuudessaan ja täsmällisyyden vaatimuksessaan lähes-
tyneet kellokoneistoja.

Suppanen esitti aiheellisen kysymyksen: kenelle palveluksia myydään? Hänen mukaansa ei ole tärkeää, kuka tekee vaan kuka ostaa. Muotoilijan kertomana asia tuntuikin itsestään selvältä. On hämmästyttävää, miten kauas ostaja rakentamisessa usein jätetään.

Luova kyseenalaistaminen

Eero Lundén avasi keskustelun toteamalla, että arkkitehti on kulkenut pitkän tien yleisosaaajasta ryhmätyön osapuoleksi. Kukaan ei ole enää renessanssin *uomo universale* – henkilö, joka hallitsee erinomaisesti useita eri tieteen ja taiteen aloja.

Siitä huolimatta kannattaa muistaa renessanssinero **Leon Battista Albertin** (1404–1472) toteamus: "A man can do all things if he will." Ajatus on edelleen elinvoimainen, kunhan tekijäksi vaihtaa yhden henkilön sijaan koko suunnitteluryhmän.

Rakentamiseen kohdistuvat uudet vaatimukset ja tekniikat edellyttävät uusia osajia. Lundén havainnollisti asiaa kertomalla kokemuksistaan mallintamisen ja rakentamisen yhteistyöstä ja osajista. Tiiviinä ryhmänä työskennellessään arkkitehdit, muotoilijat ja insinöörit löytävät uusia ratkaisumalleja. Joskus käy niinkin, että onnistutaan kyseenalaistamaan koko tehtävänasettelu.

Tämä johti keskustelijat pohtimaan arkkitehdin ja muotoilijan uusia rooleja ja ryhmän yksittäisiin jäseniin kohdistuvia odotuksia. Olisiko löydettävissä keinoja, joilla voitaisiin rohkaista yksittäisiä ryhmän jäseniä tuomaan esiin parannusehdotuksiaan ja ideoita? Piilossa muilta ja omassa mielessä haudottuina ne ovat hyödyttömiä.

OLIPA MISSÄ ASEMASSA TAHANSA,
ARKKITEHDIN TÄRKEIN ROOLI ON
PYSTYÄ TUOTTAMAAN UUSIA
NÄKEMYKSIÄ.

Sääntely luo kahleita

Tiiviiden alustusten jälkeen Helsingin rakennusvalvontaviraston virastopäällikkö **Lauri Jääskeläinen** muistutti rakentamisen koko ajan kovenevan sääntelyn vaikutuksista. Tästä päästiin luontevasti luoville aloille tärkeään kysymykseen sääntelyn vaikutuksesta.

Toteamus ”vapaus luo uutta, sääntely luo kahleita” johdatteli keskustelun julkisen kilpailuttamisen referenssikäytäntöihin ja niiden uusia ideoita torppaaviin ja arkkitehtuuria köyhdyttäviin vaikutuksiin. Mistä kuitenkin löydetään uutta ja syrjimätöntä tilalle, koska totta on myös se, että arkkitehdin ammatin sisällä uudet toimintamallit ja monimutkaiset rakenteet ovat johtaneet siihen, että kukaan yksittäinen henkilö ei voi olla kaiken osaaja.

Arkkitehtienkin on opittava tunnustamaan se tosiasia, että on erilaisia osaajia – myös arkkitehtuurin sisällä.

Odottamattoman oivalluksen ongelma

Kiinnostava keskustelu käytiin toimeksiantoihin kuulumattomista odottamattomista oivalluksista. Ne aiheuttavat usein projektien yhteydessä tehtävää ilmaista työtä.

Joskus voi käydä niin, että suunnittelija huomaa hankkeen aikana aivan uuden tavan ratkaista saatu tehtävä. Jos uuden tavan tutkiminen ei kuulu hankkeeseen mutta osoittautuu lupaavaksi, suunnittelija saattaa päättää omin kustannuksin katsoa, mihin se johtaisi. Tällöin voi syntyä tilanne, jossa tilaaja saakin käsiinsä aivan uuden ratkaisun ongelmaansa.

Miten tilaaja suhtautuu siihen? Uskaltaako tämä ottaa riskin ja uhrata omia voimavarojaan esimerkiksi idean rahoitusselliseen ja kaupalliseen testaamiseen? Ja miten käy idean keksijän, hyötykö tämä oivalluksesta?

Olipa missä asemassa tahansa, arkkitehdin tärkein rooli on pystyä tuottamaan uusia näkemyksiä. On aika palauttaa ostajan ja arkkitehdin läheinen suhde uudelleen kunniaansa. Arkkitehdin tehtävä on aina ajatella ostajan parasta.

Vesa Juola

ATL-palsta

PALSTALLA UUTISOIDAAN
SUUNNITTELU- JA
RAKENTAMISALAN SEKÄ
JÄRJESTÖKENTÄN
AJANKOHTAISISTA AIHEISTA.
LISÄKSI ILMOITAMME HALLITUKSEN
TÄRKEISTÄ PÄÄTÖKSISTÄ,
VUOSIKOKOUKSESTA,
MIELENKIINTOISISTA KURSSEISTA
JA KOULUTUKSISTA SEKÄ MUISTA
ALAN TAPAHTUMISTA.

JUTTUVINKIT JA PALAUTE:
TOIMISTO@ATL.FI

Seuraa

ATL järjestää arkkitehtuurivientiä, sen mahdollisuuksia, tukimuotoja ja ongelmia ruotivan seminaarin iltpäivällä 8.10.2015 Helsingissä Hotelli Helkassa. Ilmoittaudu viimeistään 1.10.2015!

ATL:n hallituksen kokoukset vuonna 2015

- torstai 24.9.2015
- torstai 15.10.2015
- tiistai 17.11.2015
- ATL:n hallitus- ja vuosikokous
KIRA-foorumin yhteydessä
- torstai 17.12.2015

Noin 136 000 asukkaan vireä ja nuorekas Jyväskylä on muuttajien suosikki. Viihtyisä asuin ympäristö, luonto, tiivis kaupunkikeskusta, erinomaiset opiskelumahdollisuudet ja monimuotoinen kulttuuri- ja vapaa-ajantarjonta luovat hyvän elämän puitteet.

Vietä elämäsi parasta aikaa Jyväskylässä, keskellä Suomea!

Kaavoitusarkkitehti tai kaavasuunnittelija

Tule töihin mielenkiintoisiin kaupunkisuunnittelutehtäviin Jyväskylän kaupungin asemakaavoitukseen!

Odotamme sinulta joko opintojen aikana saavutettua näyttöä kaupunkisuunnittelusta tai uran myötä kertynyttä alan kokemusta. Sinulla on joko arkkitehdin tutkinto tai muu tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto. Innostava ja aikaansaava työporukamme odottaa vahvistusta, oletko se sinä?

Katso lisätietoja ja jätä hakemuksesi www.jyvaskyla.fi/rekrytointi

JYVÄSKYLÄ

www.jyvaskyla.fi

Helin & Co Arkkitehdit

Etsimme huippuosaajia ja yhteistyökumppaneita (toimistoja) maan vaativimpiin uudisrakennus- ja peruskorjausprojekteihin.

ARKKITEHTEJA
REVIT-SUUNNITTELIJOITA

Vapaamuotoiset hakemukset
osoitteella teija.salmi@helinco.fi
käsitellään luottamuksellisin.

Haemme joukkoomme kokenutta

serum

ARKKITEHTIA

Työtä tarjolla projektien vetämistehtävissä mielenkiintoisten asutosuunnitteluhankkeiden parissa. Vaatimuksena on FISE:n pääsuunnittelijapätevyys AA. Työskentelemme Autocad / REVIT-ohjelmistolla.

SERUM ARKKITEHDIT OY

Lisätietoja antaa: Antti Lehto, puh. 050-413 4414

Hakemukset: antti.lehto@serum.fi

L Arkkitehdit hakee

työntekijöitä mukavaan joukkoomme osallistumaan mielenkiintoisiin ja haastaviin projekteihin niin Suomessa kuin ulkomaillakin.

- 3D visualisoija / -artisti

Käytämme ohjelmia Archicad, Cinema 4D, VRAY. Näiden hallittamisen lisäksi kaipaamme innokkuutta ja silmää arkkitehtuurille.

- Sisustussuunnittelija

Suunnittelemme mallintamalla, joten kaipaamme rohkeutta uusiin työskentelytapoihin ja kiinnostusta ajankohtaisiin ilmiöihin.

Hakemukset ja portfolioit sähköpostilla
hakemukset@l-ark.fi

Lisätietoja:
Robert Trapp, 040 9022 613
L Arkkitehdit Oy

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla
www.safa.fi

Vaasan kaupunki
Vasa stad

VAASAN KAUPUNKI HAKEE

KAAVOITUSARKKITEHTIA | YLEIS- KAAVOITTAJAA

yleiskaavoitukseen

KAAVOITUSARKKITEHTIA

asemakaavoitukseen

Hakemukset 2.10.2015 mennessä

Lisätietoja ja hakuohjeet avoinna olevista viroista

<http://rekrytointi.vaasa.fi>

Myydään 2 kpl Archicad 17 -yksittäislisenssiä ilman
ylläpitosopimusta.

Hintapyyntö 4 500 € + ALV/kpl.

puh. 044 504 7494 tai info@aveforma.fi

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla

www.safa.fi

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. (09) 6801 368

tilitoimisto@apalvelu.fi

MITÄ VOISIT TEHDÄ TÄNÄÄN TOISIN? #FIKSUMPITYÖ

Kansallinen etätyöpäivä 8.10.2015

Vantaan kaupunkisuunnitteluun haetaan

Kaavoittajia

Vantaa kasvaa kiihkeällä vauhdilla. Sijainti
valtakunnallisesti merkittävien väylien keskellä,
yhä kehittyvä raideliikenne ja maan merkittävän
kansainvälinen lentokenttä tekevät Vantaasta
ainutlaatuisen.

Kaupunkisuunnittelu huolehtii, että kaupun-
kirakenne kehittyy tasapainoisesti ja perustuu
kes-tävälle kehitykselle. Tehtävänä on tukea
kaupungin strategiaa asunto- ja maapolitiikassa.

Kaupunkisuunnittelussa laaditaan yleis- ja
asemakaavoja sekä niihin liittyviä suunnitelmia
ja selvityksiä. Työ tehdään yhdessä asukkaiden,
kaupungin ja valtion viranomaisten, sidosryhmien
sekä metropolialueen kuntien kanssa.

Haemme noin 60 työntekijän joukkoon vahvis-
tusta. Arvostamme että, olet innostunut ja
yh-teistyökykyinen ja että tuot mukana näke-
myksiä hyvästä kaupungista ja uusia työtapoja.

Yhdessä teemme vantaalaisille turvallisen
kaupungin, jossa arjen unelmat, työ ja asuminen
kohtaavat.

**Hae tehtävään sähköisesti rekrytointi-
sivuillamme www.tyonhaku.vantaa.fi.**

Hakuaika päättyy 12.10.2015 klo 16.

Lisätietoja antaa aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh.
(09) 8392 2684 tai kehittämispäällikkö
Anitta Pentinmikko (09) 8392 2677.

http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto

SUIHKUTILAKALUSTEET

HIETAKARI

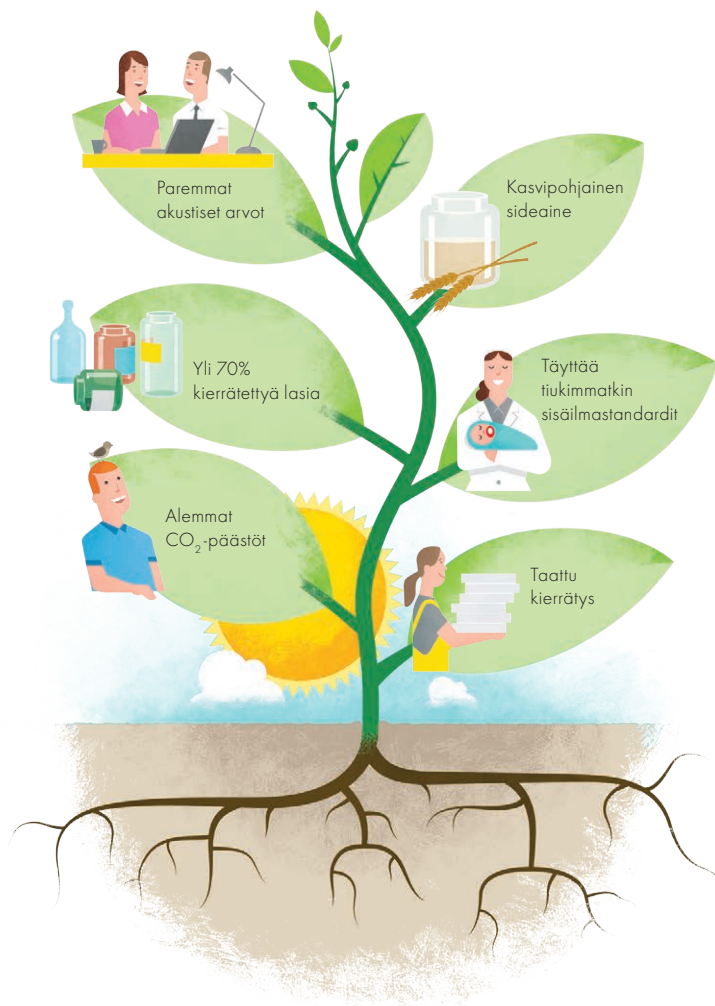
**INFINIA + sähköturvallisuusmääräysten
mukainen tuotekorkeus**

UUTTA!

225 cm

Infinia 100 ja 200 sarjan suorat, kiinteät
ja kääntyvät seinät nyt 225 cm korkeana.

Akustiikkakatot nyt entistä ympäristöystävällisempiä

Voimme ylpeänä ilmoittaa, että vuosien sinnikkään työn jälkeen voimme esitellä kokonaisen valikoiman erinomaisia akustisia ratkaisuja, jotka ovat entistä ympäristöystävällisempiä. Kaikki kattolevymme on nyt valmistettu kolmannen sukupolven lasivillasta. Uuden teknologian ansiosta pystyimme yhdistämään akustiikkalevyjen valmistuksessa suuren kierrätyslasipitoisuuden uusiutuvaan, kasvipohjaiseen sideaineeseen, joka korvaa täysin perinteisen öljypohjaisen sideaineen.

Lue lisää osoitteesta ecophon.fi/evoluutio

Ecophon®
SAINT-GOBAIN

A SOUND EFFECT ON PEOPLE